Nr. 50 (15.140). Lwów, niedziela 5, marca 1939. Rok LX.
Ч. 50 (15.140). Львів, неділя 5. березня 1939. Рік LX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 501.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . . 5.00 зол.
четвертрічно . . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Городське Староство не дозволило на лемківську виставу.

Повідомляють нас:
Городське Староство у Львові не дало дозволу на етнографічну виставу „Лемківщина", якої відкриття мало відбутися в цю неділю в музею Наук. Т-ва ім. Шевченка.

—o—

Сойм Карпатської України
збереться невідклично в понеділок.

ВІДЕНЬ. УПС. „Фелькішер Беобахтер" повідомляє, що в Хусті відбулося під проводом премієра о. д-ра А. Волошина і у приявности мін. Ю. Ревая засідання Української Національної Ради. На тому засіданні член делімітаційної комісії д-р Брящайко зложив звіт з переговорів з Мадярщиною в господарських і комунікаційних справах. Після рефератів про загальне положення рішено повідомити президента республики, **що сойм Карпатської України збереться на понеділок 6. березня ц. р. Цей речинець не буде вже змінений.**

СЛОВАЦЬКИЙ ШЕФ ПРОПАҐАНДИ ПРИЙДЕ ДО ХУСТУ.

ХУСТ. КУП. На перше засідання карпатоукраїнського сойму прийде м. ін. шеф пропаґанди уряду Словаччини д-р Шаньо Мах, який підчас побуту в Хусті буде гостем д-ра Комаринського, шефа пропаґанди при уряді Карпатської України.

СЛОВАЦЬКІ УРЯДОВЦІ З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ВЕРТАЮТЬСЯ ДО СЛОВАЧЧИНИ.

ХУСТ. КУП. Словацька влада перебрала від влади Карпатської України 59 почтових службовиків, які ще тимчасом працюють на Карпатській Україні. В найближчих днях відійде з них 48-ох. Незабаром будуть переведені персональні зміни в дирекції почт у Хусті.

ПРАЦЯ І ЗАВДАННЯ КАРПАТОУКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ.

ХУСТ. КУП. Генеральний Секретаріят УНО. скликав учора вечором журналістів на анкету. На анкеті порушено питання праці і завдань журналістів.

Мандат мін. Ревая правосильний.

„Урядовий Вістник Карпатської України" ч. 11. приносить урядове рішення, що його підписав президент республики і всі три карпатоукраїнські міністри — про наслідки розвязання карпатоукраїнським урядом політичних партій. **Обмеження виборчих прав, що його спричинило згадане рішення карпатоукраїнської влади не обіймає права виборности до першого карпатоукраїнського сойму. Таким чином відпали всі побоювання щодо верифікації мандату міністра Ревая, як б. соціял-демократичного посла.**

Німеччина збільшує імпорт дерева з Карпатської України.

В господарській частині „Фелькішер Беобахтер" приносить такі дані про господарські справи Карпатської України: Як відомо Карпатська Україна достарчає дерево за кордон м. ін. до Німеччини. Тепер господарські кола Карпатської України переговорюють з Німеччиною в справі підвищення контингенту на експорт дерева. Уряд Карпатської України піддержує ці переговори. Як тільки буде стверджено, кілько дерева можна буде вивезти до Німеччини, до Берліна поїде на переговори делегація уряду під проводом мін. Ю. Ревая.

З МИСТЕЦЬКОГО ЖИТТЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

ХУСТ. КУП. Українсько-німецьке товариство в Хусті влаштовує дня 4. березня в 20 год. в салі „Словацького Дому" концерт оперової співачки Анди Остапчук Науменкової при співучасти п. Володимира Лібовицького.

СТАНОВИЩЕ ОЗН-у ДО ПИТАННЯ ФАХОВОГО ВИШКОЛУ.

Начальна рада ОЗН-у ухвалила на засіданні 1. ц. м. тези про планову підготову фахових сил.

Поширення залізничого руху між Хустом і Прагою.

ХУСТ. КУП. Залізнича секція делімітаційної комісії в Будапешті подає точні висліди переговорів. Від 15. травня ц. р. буде урухомлений поспішний поїзд Хуст-Прага і назад з безпосереднім вагоном до Братислави. Також від 15. травня почне курсувати ще один особовий поїзд. Обговорено також справу міжнародного поспішного поїзду, який буде курсувати на лінії Будапешт-Мукачів-Лавочне-Львів.

—o—

Чому УПР заявилася проти буджету?

Львів, 3. березня 1939.

У першій буджетовій сесії першого польського конституційного сойму (1922/23) — перша Українська Парляментарна Репрезентація (Український Клюб), зложена з самих тільки холмсько-волинських послів, голосувала за буджетом. Це був єдиний раз, бо потім і та Репрезентація і всі чергові голосували проти буджету — аж до року 1935/6. Тоді знову УПР голосувала за буджетом; так само у найближчому році. У минулому році стрималась від голосування. У цьому році заявилася знову „проти".

Так виглядає справа формально. Мериторичну причину цього останнього голосування пояснив голова УПР пос. В. Мудрий у своїй заяві та попередні українські промовці у буджетовій комісії і на пленумі дали аж надто річевих аргументів. Ми тих мотивів повторювати не будемо. Звернемо увагу тільки на одно грубе непорозуміння, яке найшло вже свій вислів у „цвішенруфах" підчас згаданої недавньої української заяви та проти якого свідчить вже суха пригадка становища українців до буджету Польщі за останніх 16 літ, себто від часу істнування взагалі виборного польського парляментаризму. Суть непорозуміння полягає у тому, що дехто з поляків утотожнює буджет з державою, а голосування над законопроектами у соймі з голосуванням „за" чи „проти" — держави. З такого міркування зродився оклик „отже війна!" — під адресою українців, у відповідь на заяву посла Мудрого. Одна помилка завжди тягне за собою другу: непорозуміння з поняттями парляментаризму і держави потягло в думках того польського посла непорозуміння з поняттями держави та національної меншини у державі і тих чинників, які єдино всилі нормувати їх взаємне відношення.

Буджетовий прелімінар це такий самий законопроект, як кожний інший, що його щорічно вносить до парляментарних палат кожночасний уряд. Очевидно, цей закон торкається т. зв. державних необхідностей. Підставою парляментаризму та гармонійної співпраці законодатної і виконавчої влади, навіть тоді, коли доля уряду не є залежна від парляменту і коли взагалі вплив цього останнього на державні справи сильно обмежений, — підставою тієї співпраці є така політика уряду, яка зеднювала би репрезентантів народу для тих внесків (законопроектів), що їх уряд зголошує. Вже конституція з 17. березня 1921. року встановила точну процедуру з преклюзійними датами, що їх має триматись сойм і сенат при вирішуванні щорічного буджетового прелімінаря. Конституція з 23. квітня 1935. року ще більш забезпечила формальну сторінку тієї справи, так, щоб уряд, зокрема міністерство скарбу, мав у точно означеному реченці буджет так чи інакше вирішений. Не так навіть державний устрій, як система, що пішла проти давнішого партійного парляментарного представництва (обовязуюча виборча ординація) та її практичний вислід, що є ним величезна більшість проурядових послів, забезпечує теж урядові буджет з того боку, що уряд не потребує у звязку з буджетовим прелімінарем рахуватися з соймовою меншістю. А проте надалі обовязує засада та сама, що раніш: що буджет є внеском уряду і становище тих, які мають за буджетом голосувати, є становищем до тих інших політичних справ, які даних послів найбільше цікавлять і на яких їм найбільше залежить. Буджет є саме тим дзеркалом політики, в якому вона найвиразніше видніє своїми цифрами. Поза буджетом є теж ціла низка інших справ, які належать до політики кожного окремого ресорту та до становища цілого уряду.

У даному випадку річ іде про національну політику, про становище цілого уряду та окремих ресортових міністерств (міністрів) до актуальних і найважніших українських справ та всієї української проблеми. Держава від 16 літ та сама, вимоги українців та засаднича українська проблема та сама (адже пос. С. Підгірський, перший промовець УПР у 1922. році, себто у тій сесії, в якій українці голосували за буджетом, висунув ту саму вимогу, що й відомий внесок з теперішньої сесії!), буджет щороку з тією самою державною конечністю, — а проте голосування українців було ріжне! Бо ріжний був підхід ріжних урядів чи — може ще вірніше — ріжні були обєктивні обставини, які диктували українцям ріжну тактику. Бо голосування над буджетом є безпосередньо та найтісніше звязане з політичною тактикою, яку диктують актуальні умовини.

Політичні умовини на переломі 1922/23 року були такі, що перша УПР стояла тоді під знаком розмов пок. посла Антона Васильчука з премієром ген. В. Сікорським. Надії на позитивний практичний ефект тих розмов подиктували таку політичну тактику, щоб голосувати за буджетом і таким робом заявити урядові довіря. Коли та надія завела — змінилася не тільки політична тактика тодішнього Українського Клюбу, але й унутрі Клюбу прийшли поважні зміни: як відомо, пос. Антін Васильчук зрікся головства та взагалі виступив з Клюбу, а в Клюбі прийшли до голосу ті крайні течії, які довели до створення польсько-української комуністичної фракції та —потім до сецесії з Клюбу членів пізнішого Сель-Робу.

Причини голосування за буджетом у 1935/6 році ще у свіжій памяті. Таку тактику подиктувало становище до тодішнього премієра п. Косцялковського, як ініціятора т. зв. нормалізації. Вирішний був факт, що після перших так мовити засадничих розмов — його уряд прийняв кільканацять меморіялів проводу УНДО у ріжних конкретних справах української дійсности та признав у засаді їх актуальний характер. І хоч у практиці уряд п. М. Косцялковського більшости тих справ зовсім не поладнав, а деякі з них поладнав тільки провізорично і незадовільно, проте УПР виказала терпеливість тоді, коли наступник п. Косцялковського, премієр ґен. Складковський, заявив, що стоїть далі на тому становищі до української проблеми, що його займав його попередник. Кількакратні розмови проводу УПР з премієром Складковським давали надію, що ті справи рушать з мертвої точки. Заяви ґенеральних речників ОЗН-у у нинішньому соймі при мовчанці членів уряду, зміст буджету та дійсність у краю подиктували цим разом знову зміну тактики.

Коли хтось каже, що та зміна є „виповідженням війни", то це таке упрощування проблеми, що може тільки проблему ще більш заплутати та справу її позитивного вирішення ще більш утруднити. Бо політичною аксіомою є те, що ключ до нормування взаємин між державою та національними меншинами (як і взагалі громадянами) лежить у руках уряду, а не навпаки. І настрої громадян, що находять свій наслідок у політичній тактиці відповідального політичного проводу, залежать виключно від дійсности, в якій живуть ті громадяни та якої вигляд залежить від уряду. Всякий інший підхід до справи і всяка спроба робити відповідальними громадян (у даному випадку ввесь український національний колектив у державі) за їх настрої, за їх становище і політичну тактику супроти уряду — це доказ тільки небажання глянути правді в очі та поважно підійти до справи позитивної і мериторичної розвязки проблеми.

ік.

Радіова промова нового папи.

ЧІТТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО. ПАТ. Вчора в год. 12. вполудне нововибраний папа Пій XII. виголосив промову перед мікрофоном ватиканської радіовисильні, в якій закликає до мира для всіх народів і всіх людей світа. За мир, спертий на справедливости, милосерді й ладі. Свій заклик закінчив св. Отець апостольським благословенням для цілого світа. Свою промову виголосив папа в латинській мові. Після тієї авдиції ватиканська капеля відіграла „Ти єси Петр".

В Европі починають ясніше дивитися на большевизм.

XIII. КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОТИКОМУНІСТИЧ НОГО СОЮЗУ.

(Від власного кореспондента.)

Женева, 25. лютого 1939.

В Женеві істнує Постійне Протикомуністичне Бюро засноване національним радником Теодором Обером, діяльність якого обіймає кілька континентів і яке відбуває щороку свої конференції. Делеґати, що зїздяться з ріжних країв складають тут свої справоздання і виробляють плян дальшої діяльности. З огляду на деяку довірочність нарад, можемо повідомити про їх хід не більше того, що зявилося в місцевій пресі. Головною темою цих нарад були відомі події в Еспанії, яким присвячено два реферати. Щоб викликати большевицький переворот в Еспанії, почав III. Інтернаціонал ще перед 1936 роком загальні страйки, постійну акцію синдикатів, поборював усіма засобами національну оборону проти поширення комунізму, скривав комуністичний рух під виглядом пацифістичного соціялізму та остаточно приготовлявся захопити політичну владу в державі. Якби уряд Прімо де Рівери був виявив більш енергії, громадянську війну можна було б оминути. Комунізм треба зруйнувати або треба бути приготованим, що він зруйнує суспільний лад. Було розумніше розстріляти у 1934 р. пять сотень бандитів ніж утратити пізніше міліон людських жертв. Членів червоного уряду, в яких знайдено коштовні речі, пограбовані у приватних осіб, будуть судити як звичайних злочинців. Обдурені не мають чого боятися, їх місце по боці тих, що заходяться відбудувати зруйновану країну. Одним з найкращих засобів зруйнувати назавжди комунізм в Еспанії є доказати брехню та підлоту керманичів так званого республиканського уряду Еспанії, підсилюваних з Москви. Щоб здушити в зародку всі спроби комунізму, треба поширити світлини документів та справоздання управителів червоних вязниць, зорґанізувати протикомуністичні вистави, відкрити очі народу на дійсну тактику Москви. Такі були головні висновки еспанців у Женеві.

У звязку з конференцією влаштували виставу засобів протикомуністичної боротьби, в кількох салях виставлено брошури і світлини, що можуть відкрити очі населення та пацифістів на небезпеку комунізму та обєднати людство в боротьбі проти цього лиха. Поруч із конференцією показано в однім з женевських кінотеатрів фільму, що робить чимале враження, п. н. „Червона чума", складена Швайцарською Національною Протибольшевицькою Акцією. „Журналь де Женев" каже, що ця фільма може вплинути на тих, що мають під впливом фальшивого гуманізму нахил пактувати з закаптуреними чи явними аґентами Москви.

Протикомуністичний Союз з його женевським Бюром має в ріжних державах ріжні

решкоди, що стримували його досі у протикомуністичній акції. Підчас XIII. конференції Союзу в Женеві зазначено кілька разів з притиском, що Москва це провідний осередок комуністичної акції в цілому світі. Висловлена нами кілька років тому думка, що комунізм чи большевизм, які уважаємо властиво рівнозначними, є сучасною формою московського імперіялізму, вже поширюється в Европі; слушність її визнали між іншим і кілька поважніших органів польської преси. Колиж комунізм рівнозначний з московським імперіялізмом, то зліквідувати комуністичну акцію в Европі можна не раніше, ніж Москва втратить ті матеріяльні засоби, які вона дістає на цю акцію через визиск чужих націй СССР, себто не раніше ніж вони відокремляться від Московщини. Поки протикомуністичні осередки Европи разом із женевським бюром не прийдуть до цього переконання, не зможуть розвинути як слід своєї діяльности, яка все лишатиметься в дуже вузьких межах паперової пропаганди. Прийти-ж до цього переконання протикомуністичним організаціям буде дуже тяжко доти, доки на них матимуть якийсь вплив московські еміґранти, що там „працюють“, а разом з тим звичайно належать до тих чи інших організацій московської еміґрації. Всі ці організації, від монархістичних до виразно большевикофільських, без вийнятку обстоюють неподільність „Росії“, отже є наскрізь ворожі супроти чужих націй СССР та їх політичних організацій в Европі. В царині національно-політичній є вони найвірнішими спільниками московського уряду. Одночасно із святкуванням XXI. роковин червоної армії відбувається і свято роковин утворення „добровольчеськоі армії“. З цього приводу відбулися в Парижі 19 II. святочні збори під проводом ґенерала Неведомського, на яких поруч із ним самим та Денікіном виступали також інші визначні „єдинонеділімці“ дуже гостро проти „пораженства і сепаратизму“ заявляючи, що не віддадуть нікому ані „кусня російської землі“. „Ізвестія“ та „Правда“ з 16. і 17. II. обстоюють не менш палко те саме що й „Пaследнія Новості“, але під гаслом „єдности совітського народу та невідривности України від Московщини“. Що національно-політичні звязки між московськими еміґрантами та московським урядом без порівняння міцніші ніж їх суспільно-політичні непорозуміння, не підлягає ніякому сумнівові. Таким чином у протикомуністичних організаціях Европи „співпрацюють“ особи, які є за поваленням московського проводу комуністичного руху в цілому світі лише при умові, що це не буде загрожувати відокремленням якогось „кусня“ совітської території, яку вони називають Росією. А тому, що цього їм ніхто ґарантувати не може, вони зводять, свідомо чи несвідомо, акцію протикомуністичних організацій, до яких їм пощастило дістатися, на манівці порожнього писання і говорення, марнуючи фактично часом величезні матеріяльні засоби, які ці організації мають до розпорядження.

Протикомуністичні організації оминають, якомога всі справи поневолених націй СССР заявляючи, що вони займаються лише суспільно-політичним поборенням комунізму в Европі, що заперечує навіть самий московський уряд, який зірвав недавно дипльоматичні зносини з Угорщиною, коли вона приступила до протикомуністичного пакту. Питання про відношення протикомуністичних організацій до справи визволення чужих націй СССР та про участь москалів у цих організаціях стає тепер особливо актуальне для нас з нагоди заснування Протикомуністичної Організації в Карпатській Україні та її майбутніх звязків з іншими подібними організаціями в Европі. Гадаємо, що всі українці, незалежно від того, де вони перебувають, зможуть бути членами цієї Української Протикомуністичної Організації, яка через те зможе в короткім часі мати свої філії в більшости европейських держав. Разом з тим повстане перед протикомуністичними організаціями ріжних держав потреба рішити питання, з ким вони властиво мають намір іти разом — з чужими націями СССР проти Московщини, чи з нею проти цих націй, як це робили деякі „великі демократії“. Гадаємо що протикомуністичні організації зможуть піти лише тим шляхом, яким прямують їх дотичні держави себто шляхом протимосковським, спільним з Україною та українцями в Европі.

М. Данько.

М. РОМАНИШИН.

Професор Сербин.

(Докінчення).

Професор Сербин зупинився, хвилинку затримав свій погляд на мому лиці, а потім, як упевнився, що моя увага зовсім відповідає настроєві важенної хвилини, він пустив знову короткі кроки на хідник і говорив далі:

— Мій батько був священиком на Поділлі. Я саме покінчив студії і приїхав на вакації. Одного разу ми вибралися з ним до сусіднього села до моєї нареченої, попадянки. День був чудовий, сполудня. Візок новісінький, на ресорах, коні чотирорічки вперше того року ходили в шорах.

— Пригадую собі добре, було нам тоді весело. Навіть візник радів, що має такі чудові коні і підсвистував собі тихенько, тримаючи рівно над кінськими хребтами натягнуті віжки. Батога не рухав.

— Лиш в одному місці, як ми зближалися до громадської криниці, що була одна на ціле село, він зупинив коні на бігу і несміло звернувся до батька: — „Єгомость, може завернемо назад?“ — і замнявся. Батько розсердився на нього і трунув віжки, а він показав тоді рукою на стару жінку, що перетнувши нам дорогу спокійно набірала у деревляні коновки воду.

— Ми пізнали стару Латунку здалека. Говорили про неї в селі всякі речі. Казали, що має „погані очі“ і той, кого перейде, завертає назад.

— Батько поглянув тоді на мене і я вичитав у його очах непевність. Та то було лиш коротку мить. Він рішуче дав візникові знак рукою і коні побігли вперед.

— Кінчалося село і ми зближалися до моста, щоб зараз таки за мостом завернути вправо під прямим кутом. І саме тоді, як коні досягли пере

з кузні, що стояла зліва біля мостового причілка, розніcся раптом голосний дзенькіт ковала.

— Коні рванули з місця і вихром помчали наперед себе...

—За тиждень я похоронив батька. Що було пізніше, за тих важких 32 літ моєї учительської служби, про те важко сказати. Найважніше те, що я ніколи не міг і не можу здати собі з того справи. Я скоро погодився зі смертю батька і з тою думкою, що від випадку умирає неменше людей, як природно у ліжку.

— Але я ніколи не міг дійти до ладу з тим, що той нещасний припадок трапився саме у тій хвилині, як дорогу перейшла нам стара, сумної слави жінка, перед якою остерігав нас забобонний візник.

— Чи я сам став через те згодом забобонний? Ні! Зрештою не знаю... Я зрозумів тільки те, що я, культурна, освічена людина, відчуваю всередині якусь недостачу, якийсь брак. Спочатку я думав, що то мине, та коли ця недостача щораз виразніше відзивалася у мені, я поневолі шукав на неї ліку. А як і пошукання за ліком показалася безпомічна, я почав шукати чогось, що можна б поставити напроти недостачі і перемагати її. Я шукав противаги.

— Я шукав її в поезії, але поезія мені не вистачала. Тому я кинувся до історії, але й вона не давала мені повного вдоволля. Історична студія про слабощі людської душі, в якій я спирався нібито на історичних джерелах, а в дійсности матеріяли, які я головно черпав зі себе, виснажувала мене докраю і ще більше роздроблювала мою затривожену душу.

— Я чув виразно, як з дня на день підупадає моя воля і я стаю химерний як дитина. Тоді я постановив рештками сил „взяти себе у руки“. Я шукав на це способу і тоді прийшло мені у поміч ніщо інше, тільки моє знання механіки. Я переробив себе на машину і пускав її в рух з годинником у руці. Я радів як дитина, пересвідчившися, що машина працює справно

— Я віджив на короткий час і думав, що мені пощастило схопити в руки всі вузли людської душі.

А так... Вистарчило одної дівчини і двох порожніх відер, щоб мене переконати, як глибоко я себе обманув.

— — — — — — — —

Вранці найближчого дня я чимало здивувався, як на сходовій клітці стрінув уперше від нашого знайомства не проф. Сербина, тільки наймичку і пару його черевиків.

„Ого! — я подумав собі усередині, сказавши як давніше „добрий день“. — Видно, професор уже придумав собі нову методу, коли не вийшов чистити обуву сам. Цікаво, як вона виглядає. І чи довго послужить вона йому, серденятко...“

*

Невдовзі я оженився і змінив мешкання. Та професора Павла Сербина я стрічаю на вулиці часто. Він здалека здіймає свій чорний, ширококрисий бриль і усміхається до мене довірливо. А впарі з тим він пускає свої вогкі, злякані очі, далеко наперед себе, чи яка жінка не важиться перейти його з порожніми відрами. Він волів би завернути вчас і обійти її здалека, ніж оглянутися запізно і ще раз пережити нестерпне почування, яке прокидається у ньому на вид порожніх відер прикрим спогадом молодечих літ.

Я залюбки ходжу на прохід попід дім старого професора. Одного разу, коли я зустрів його сусідню наймичку і розпитав про здоровля професора, мені прийшла щаслива думка: попрохати її, щоб вона раз у тиждень виходила з повними відрами напроти професора. Я обіцяв їй за те у неділю карту до кіна. У той самий день я завжди заходив пополудне до професора, який мав розсміяне обличчя і приймав мене завсіди вечерою, переконаний, що це я приношу йому щастя.

„Стараймося лише за себе!"

Прага, 28. II. 1939.

За нашої памяти й на наших очах в середущій Европі два народи переживали національну трагедію — переможені у світовій війні німці та в минулому році чехи. Коли людину обібрати навіть до сорочки, але залишити їй дві здорові руки, то вона ще не пропаща. Тим більше колектив — нація.

Німці за двацять літ залікували всі свої національні рани. Впертою та подивугідною працею німці вирівняли втрачене. Будучи переможеними, німці стали переможцями над своїми хибами й недостачами, що привели були їх до поразки. І що найдивніше — поразка привела до незрівняної національної солідарности німецької нації, до політичної і духової соборности німців, до створення найміцнішого в світі національного моноліту.

Подібне спостерігаємо тепер і в німецьких сусідів — чехів, що пережили в минулому році свою національну трагедію. Гаслом чехів є — найменше нарікань, зате найбільше національної праці. Премієр міністрів Р. Беран висловився так: „Турботи, що їх перед нами поставила сучасна доба внаслідок мінхенського рішення, кладуть на нас обовязок зінтенсифікувати та зраціоналізувати всю працю в нації. Сильніший мусить помагати слабшому і всі мусять помагати один одному..." Кілька чеських політичних груп і партій зредукувалися до двох — партії національної єдности і партії національної праці. Обі партії підтримують сучасний уряд, який має розвязати й вирішити найтяжчі та найделікатніші політичні питання і проблеми. Що ситуація празького уряду не легка, на це вказує заява міністра закордонних справ д-ра Хвальковського на конференції журналістів і секретарів партії національної єдности.

Міністр д-р Хвальковський у тій заяві, торкнувшися становища сучасної празької влади, навів таке порівнання: „В тяжких часах американської війни Півночі проти Півдня зібралися в білому домі у Вашинґтоні політики, незадоволені станом річей та почали дорікати й давати ріжні поради президентові Лінкольнові. Було то саме в часі, коли славний акробат Бльондін перший та, здається, й останній відважився перейти по мотузі ніяґарські водопади. Президент Лінкольн, терпеливо вислухавши докорів і порад, відповів: „Панове, припустіть, що все, що маєте найдорожче, ви довірили Бльондінові, аби це переніс на другий бік Ніяґари. Чи тоді ви кричали б безустанно на нього, доручали б йому, аби йшов так або сяк, скорше чи поволіше, а колиб він вас не послухав, — то трясли б мотузом? Навпаки: затаїли б дух і просили б Бога, щоб йому небезпечний перехід удався. Моя влада — сказав Лінкольн — несе надавичайно тяжкий тягар. Зберігайте спокій і майте довіря! Лише так буде можна вас довести безпечно на другий бік..."

„Так саме і наша влада — продовжував д-р Хвальковський — змагається виконати чесно свій обовязок з найкращою свідомістю й совістю. І то в тяжких обставинах, що є наслідком мінхенського рішення. Наша мета ясна. Хочемо втримати сучасну площу держави й нашу національну самостійність. Хочемо уможливити народові, щоб краще міг жити для себе й на своїм. Коли ми не могли нашим майбутнім поколінням зберегти спадок з 28. жовтня 1918. року, то не сміємо робити нових помилок і загрожувати свою будучність"...

„Не можемо — продовжував д-р Хвальковський — жартувати з долею, щоб Мінхен не став вступом до нової катастрофи. Треба поборювати кожну пропаґанду, яка хоче в народі підігрівати марні надії на поворот старих часів. Є гріхом проти нашої держави й народу не зрозуміти доби або її кепсько розуміти. Мінхенську кризу ми пережили. Другої кризи, викликаної тимиж помилками, ми не пережили б. Тим, що не мають навіть і тепер у нас більшої турботи, ніж таке питання, як — чи маємо дозволити людям, приналежним до меншинних груп населення, щоб носили свої національні відзнаки та призналися до барв свого народу, — пригадуємо, що власні національні барви найкраще шанує лише той, хто завжди і скрізь шанує і чужі."

„Тим, що нас тепер критикують — кінчив д-р Хвальковський, — можна відповісти, що вони робили та проповідували 20 літ закордонну політику таку, яку хотіли, а ми тепер робимо політику, яку з їх вини мусимо робити. Проголошувати пацифізм і роззброєння та гнати нарід до війни, турбуватися про Женеву й абісинські кордони і забувати за кордони власні — це залишаємо судові історії. Залишім турботи: про праве, про ліве, про ідеольоґію, про Женеву, колективне забезпечення та інші фрази. Стараймося лише за себе: поради залишім собі, кермувати світом — великим державам..."

М. О—вич.

Як і що говорив пос. Хмелінський про Волинь.

У пресових звітах ми мали лише коротку згадку про промову в соймі польського посла з Волині п. Ст. Хмелінського. Тепер часопис „Волинь" (ч. 8) помістив повний текст тієї промови, надісланий проводом ОЗН. Через те, що в промові п. Хмелінського говориться дещо про українців та ніби „від імени українців" та що взагалі волинська дійсність найшла у тій промові дуже „своєрідне" насвітлення, вважаємо за корисне подати тут деякі уступи тієї промови:

„Всі волиняки, католики чи православні — казав п. Хмелінський, — однаково з ентузіязмом прислухувались у передвиборчому часі до наших висновків, опертих на тезах програми ОЗН. Кожний волиняк, не отроєний чужою його психілі демагогією, має за що бути вдячний на цій цінній, відвічно польській нашій земельці".

„Колеґа Скрипник, посол з моєї округи, не інакше підходив до своїх виборців. Якби промовляв до них так, як це зробив на пленумі цієї високої палати в часі дебат над експозе уряду, то напевне при виборах перепав би".

Ті місця промови посла Хмелінського польські посли гучно оплескували. Очевидно, вона була така, яка була комусь потрібна. А проте в ній не все в порядку.

Перш за все з тими волиняками католиками й православними... **Чи вже вони перестали ділитися по національности?** Чи може п. Хмелінському не під силу було назвати українців українцями? До того-ж на Волині українці не тільки православні. Є ще греко-католики, реформісти, штундисти, пятидесятники, суботники, а може й безконфесійні. Тенденція промовчати українців аж занадто очевидна: замість поділу по національності, вжито поділу віроісповідного: щоб самого себе задурманити.

Зі слів посла Хмелінського виходить, що він „ліпше" (!) знає психольоґію українців Волині, ніж самі українці, зокрема — ніж українські посли. Знавці-ж настроїв українського населення твердять, що воно солідаризується власне з заявами не його, а посла Скрипника, — і в цьому п. Хмелінському не так трудно переконатися. Кажуть вони також, що якби поруч його назвища на виборчій картці не стояло назвище українця, то він не дістав би ніодного українського голосу.

Дуже шкода, що кажучи про вдячність українців, посол Хмелінський не навів конкретно, за які культурні та господарські добра приходить та вдячність. Правда, про школи п. Хмелінський згадав, але такими словами:

„Коли мова про шкільництво на Волині, то воно нормоване точно в рамах законів Річипосполитої. Населення (українське?) само просить про одностайну державну школу на Волині, щоб діти, які з дому й школи виносять достаточну(!) знайомість рідної мови, могли передовсім вчитися польської мови."

Шкода, що п. посол Хмелінський не назвав хоч би одного українського села на Волині, яке не хотіло школи з українською викладовою мовою та просило іншої. Це було б величезним відкриттям промовця.

Щодо знання рідної мови, яке виносять Українські діти зі школи, то хотілось би спитатися: як можна винести таке знання із школи, в якій українська мова не є навіть предметом науки (а таких шкіл більшість), або викладають її неукраїнці?! Але найцікавіший арґумент про „задоволення" — це те, що діти виносять знання рідної мови з дому. Просто ґеніяльно! Через те, що діти всіх національностей виносять з дому знання рідної мови, то пощо викладати її в школі, пощо взагалі школи (напр. польські) з рідною викладовою мовою?!

Не можна не порушити ще одної сторони виступу посла Хмелінського. Він узявся промовляти від українського населення та запевнювати когось, що українці страшенно „прислуховувалися" до його „висновків", що задоволені й вдячні, що школи української не бажають і т. д. Що сказав би п. Хмелінський, якби український посол виступив в імені польського населення Волині та почав казати про те, чого поляки хочуть та які польські культурні потреби? Пан Хмелінський має акуратно таке саме право говорити в імені українців, як Скрипник в імені поляків.

На закінчення посол Хмелінський сказав:

„Суспільність Волині, а перш за все польська державна рація, вимаґає того, щоб польський елемент на Волині був зміцнений так якісно, як і кількісно. І хай ніхто не думає, що маємо намір вести екстермінаційну політику щодо братнього нам „елементу рускеґо"... „Домагаємось від уряду, щоб беручи під увагу потреби „людносьці рускей, полескей і українськей" на Волині, прямував і підтримував побільшення якости й кількости польського елементу".

Отже не екстермінація, лише збільшення польського елементу там, де є перенаселення та голод землі українського населення. І деклямація братерських почувань — поруч із такою найбільшою образою нації, якою може бути жонґлювання її терміньольоґією та ставлення на одну дошку „народів": „рускеґо, полескеґо і українскеґо".

Але п. Хмелінський є переконаний що він політична зоря і — що знає Волинь та волиняків!

В. О.

СТРАШНА ПОЖЕЖА ГОТЕЛЮ.

В Галіфаксі в Новій Шкотії згорів один з більших готелів „Готель Квін". Підчас пожежі згинуло 17 гостей та обслуги готелю і 10 осіб зпоміж членів пожежної сторожі.

Подяка.

У вересні м. р. навістила мене важка й затяжна недуга. Поруч великого Божого Милосердя довелось мені зазнати багато добра від багатьох благородних людей, що їм я винен незабутню вдячність. У самих початках недуги я користав зі щиро-дбайливої лікарської опіки Вп. П. Д-ра Павла Цимбалістого, що за 7 тижнів мого лікування дома завжди радо спішив на всякий заклик та помагав мені своїм широким лікарським знанням. За це належиться Йому щира подяка від мене.

Особливі обставини змусили мене перенестися до шпиталю „Народньої Лічниці“, куди — признаюся — йшов я з деяким упередженням. Але яка була моя радість, коли я почув себе там не як у шпиталі, але як у найдбайливішій санаторії з правдиво материнською опікою. З тієї нагоди почуваюся до милого обовязку зложити найбільшу подяку Вп. Панам Проф. Д-рові Маріянові Панчишинові та Д-рові Романові Осінчукові, що в найбільш скомплікованих недугах доложили всіх зусиль і знання, щоб за помічтю Божої ласки, вблаганої відправами багатьох Служб Божих і молитов, врятувати мені життя. Одночасно дякую Вп. П. Д-рові Назарові Лукіяновичеві за початкове лікування та іншим Вп. Панам лікарям, що як дежурні в кождій потребі радо спішили мені з помічтю і приватними відвідинами підтримували надію на видужання.

Але мої лікарські заходи мабуть не далиб бажаного успіху, якби не було такої справді незрівняної опіки Прев. Сестер. У цілому їхньому поведенні з хворим бачилося, що це ті, які цілковито віддали себе на службу Богові та з повним самовідреченням і посвятою направді виконують велику заповідь любови ближнього. За цю незвичайно дбайливу та ввічливу опіку складаю їм мою найсердечнішу подяку, а Служби Божі в їхньому намірені нехай будуть заплатою від мене.

Щоб бодай в частині вивязатися з мого зобовязання супроти Вп. П. проф. Д-ра Панчишина та Д-ра Осінчука за їхнє безкорисне 3-місячне лікування мене в шпиталі — складаю 100 зол. на фонд будови народніх протитуберкульозних санаторій.

Вкінці дякую всім Високодостойним Приятелям і Знайомим, що відвідували мене в часі моєї недуги та жертвували свої молитви в моєму намірені.

197 о. Олександер Малиновський.

ЗА ОКЕАНОМ.

ПРОТИУКРАЇНСЬКА ІНТРИҐА В АМЕРИЦІ.

На засіданні американського „Обєднання“ 24. грудня м. р., що відбулось у Джерзі Сити, м. ін. справами піднесено також факт спроби протиукраїнського цькування на американському ґрунті. П. Душник подав до відома присутніх, що большевики та їхні союзники у протиукраїнській боротьбі пробували і пробують дискредитувати українську справу як „гітлерівську інтриґу“ та видумку „німецького фашизму“. З такими доносами темні лицарі протиукраїнства полізли були навіть до федерального американського уряду. **Одначе ця протиукраїнська пропаганда осмішує самих авторів,** бож американці добре тямлять, що ще про Гітлера у світі й чувати не було, як українські організації звертали увагу американської прилюдної опінії на вагу української справи та українські змагання.

ПРЕМІЄРА ТРЕТЬОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛЬМИ.

27. січня в нюйорськім кінотеатрі „Бедмонт“ виставили третю з черги українську фільму, випродуковану в Америці, під назвою **„Запорожець за Дунаєм“**. Цю фільму випродукувала „Авраменко Филм Компані Лимитед“. Головні ролі в тій фільмі грають: Одарку — Марія Сокіл, Карася — Михайло Швець, Оксану — Галина Орленко, Андрія — А. Черкавський, султана — М. Карлаш, гетьмана — В. Сікевич, Селіма Агу — В. Зеліцький, бандуриста П. Креона. Фільма ця побудована на тлі відомої української оперети під тою самою назвою. Під мистецьким і технічним оглядом виконана вона дбайливо і притягнула чимало видців, які **прийняли фільму з великим захопленням.** Американські часописи, серед них такі, як **„Ню Йорк Таймс“** принесли довші похвальні критики цієї фільми.

ВІЧЕ В НЮАРКУ У СПРАВІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Віче, яке відбулося 29. січня заходом українських організацій Нюарку (Ню Джерзі), стягнуло до просторої Словацької Галі велике число учасників, що з непослабленою увагою прислухувались до подій у Карпатській Україні. Про творення Карпатської України розповів молодий студент **Юрій Габода, уроженець Закарпаття.** Англійською мовою промовляв студент **Іван Романишин** про завдання американських українців в цю хвилину. Про закріплення Карпатської України та дальші шляхи української політики говорив **д-р Лука Мишуга.** Проводив вічем та прочитав резолюції **Теодор Каськів**, голова вічевого комітету. Збірки для Карпатської України принесла 1.200.48 долярів.

Чи українське духовенство має ходити з мотикою на шарварок?

ВАЖНЕ РІШЕННЯ НАЙВИЩОГО АДМІНІСТРАЦІЙНОГО ТРИБУНАЛУ.

Варшава, 2. березня.

Найвищий Адміністраційний Трибунал розглянув 16. січня ц. р. чотири справи греко-кат. священників о. о. Бугери, Шпитаня і Мельника в справі змушування їх до шарваркових робіт і видав таку постанову:

Najwyższy Trybunał Administracyjny.
L. Rej. 4292/36.
Ks. Melnyk Iwan.

Nakazem z 1. kwietnia 1936 r. Zarząd Gminy w Kalinowie wezwał **ks. Iwana Melnyka,** gr. kat. proboszcza **w Brzegach,** do dostarczenia tytułem świadczeń drogowych w naturze za r. 1936/37 robocizny wartości 13½ dni ciągłych lub do uiszczenia wzamian świadczeń ekwiwalentu pieniężnego w kwocie 65 zł. 5 gr.

Odwołania od tego wymiaru nie uwzględnił Wydział Powiatowy w Samborze, orzeczeniem z 25. czerwca 1936 r. L. 2904/36.

Rozpatrując skargę na powyższe orzeczenie Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył **co następuje:**

Jak wykazuje statut o świadczeniach drogowych na rzecz gminy Dublany gromady Prusy, uchwalonej przez Radę Gminną dnia 17. marca 1936 r., wymiar świadczeń w naturze za r. 1936/37 został dokonany na podstawie art. 29—33 ustawy **drogowej z dn. 10. grudnia 1920. r. o budowie i** utrzymaniu dróg publicznych, poz. 32/1921 Dz. U. R. P.

Lecz przepisy art. 29—33 powołanej ustawy, dotyczącej świadczeń drogowych w naturze na cele budowy i utrzymania dróg gminnych, zostały w myśl postanowień art. 2. p. 1 i art. 19. ust. 1 i 2. ustawy z dnia 26. III. 1935 o świadczeniach w naturze na niektóre cele publiczne, poz. 204 Dz. U. R. P., uchylone z dn. 16. czerwca 1935 r. Jedynie wymiary świadczeń drogowych w naturze, dokonane na rok 1935/6 na podstawie ustawy z dn. 10. grudnia 1920. r. w myśl postanowień § 11 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 24. VI. 1936 r., poz. 377 Dz. U. R. P., pozostały w mocy, o ile mieściły się w ogólnej ilości świadczeń, dozwolonej ustawy z dn. 26. marca 1935. r. Gdy więc władza pozwana oparła sporny wymiar na przepisach ustawy, która w okresie wymiarowym już nie obowiązywała, **Najwyższy Trybunał Administracyjny uchylił zaskarżone** orzeczenie, **jako niezgodne z prawem, uznając za zbędne rozpatrywanie zarzutów skargi.**

Warszawa, 16. stycznia 1939. r.

(Підписи нечиткі).

Треба сподіватися, що це рішення Н. А. Т. будуть респектувати відтепер всі ті громадські уряди, що радо хотіли б бачити українське духовенство з мотиками на шарварках. **КТВ.**

Наша найстарша тіловиховна орґанізація.

ПЕРЕД ЗАГАЛЬНИМИ ЗБОРАМИ СОКОЛА БАТЬКА.

В неділю 5-го березня ц. р. відбудуться загальні збори тіловиховного товариства „Сокіл-Батько“ у Львові, товариства, що вже 45 літ працює, щоб не тільки зберегти, але й закріпити та посилити бодрість нашого народу. Ріжні часи переживало це товариство, такі самі, які переживав цілий наш нарід: часи буйного розвитку, часи воєнного застою і теперішні часи важких змагань. Цей останній період наглядно характеризує звідомлення з праці товариства за минулий рік.

„СОКІЛ-БАТЬКО“ В 1938-ОМУ РОЦІ.

В 1938-ому році Сокільська організація мала 272 гнізда, але в цьому числі було 42 гнізда, яких діяльність влада припинила, і 15 недіяльних гнізд. Для порівнання варто згадати, що в 1914-ому році Сокіл-Батько мав 974 гнізда, в 1928-ому році, тобто після воєнного розвалу — 586 гнізд. У тих 215 діяльних гніздах було зорганізованих 23.632 членів і учасників, в тому числі 11.712 руховиків. Внаслідок припинення діяльности 42-ох гнізд організація втратила загально 3.235 членів.

В 1938-ому році — як довідуємося зі звіту організаційної секції — Сокіл-Батько не вів більшої пропаґандивної акції для поширення сокільських гнізд у краю з огляду на те, що не було майже ніяких виглядів на затвердження статутів владою. Але коли з ріжних сторін краю зверталися до Сокола-Батька в справі оснування гнізда в даній місцевости, то канцелярія Сокола-Батька полагоджувала ті справи, давала потрібні інформації й висилала статути. Але на десятки зголошень влада затвердила лише шість нових гнізд. Число, яке далеко не зрівноважило числа розвязаних гнізд.

З уваги на те, що не було змоги поширювати організаційної мережі, централя звертала більшу увагу на те, щоб теперішні гнізда скріпити під якісним оглядом. Тіловиховання — читаємо у звіті — як основа сокільського буття, була найважнішою справою в тій діяльности і на нього клали найбільший натиск.

Головна діяльність Товариства в 1938-ому році була спрямована на підготову до IV-го Краєвого Здвигу Українського Сокільства, який мав виказати здобутки організації на полі тіловиховання. Підготова до здвигу йшла повним ходом і забрала багато праці та зусиль, але влада майже в останній хвилині зїзд заборонила.

Та не тільки не відбувся крайовий здвиг. В 1938-ому році не вдалося добути від влади дозволу ні на одне окружне чи районове сокільське свято, ще більше, не було змоги відбути місцевих сокільських свят чи хоч би скромніших спортових імпрез. Всі прохання в таких справах влада полагоджувала відмовно мотивуючи це оглядами на публичний лад і безпеку. У звязку з тим руханкових виступів відбулося всього 146, отже не припадає навіть один виступ на гніздо.

Діяльність гнізд проявлялася також в улаштовуванні інших імпрез, як концерти, аматорські вистави, фестини, вечорниці, чайні вечори і таких імпрез було 308. Вічитів і рефератів для членів було 1724.

Сокіл-Батько видавав у 1938-ому році далі свій орган „Сокільські Вісти" і видав „Сокільський Календарець" на 1939-ий рік.

Централя Сокільської організації, що мала в 1938-ому році 432 фізичних членів, в тому числі 97 жінок, працювала під проводом Старшини, якої головою був інж. Михайло Хроновят, заступниками голови інж. Андрій Палій та проф. Олександер Карпінський, справником Іванна Ничай, скарбником радн. Володимир Михалевич, господарем Любомир Огоновський.

СПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ГОРОДУ.

До праці Сокола-Батька належить між іншим і збіркова акція на викупно Українського Городу. В минулому році ця акція з винятком трьох перших місяців майже самочинно припинилася у звязку з передбаченою втратою тієї площі, яку держава має намір забрати на свої цілі. Старшина Т-ва спрямувала всю свою енергію в тому напрямі, щоб площу, на яку ввесь український нарід складав свої жертви, затримати дальше при Соколі-Батьку.

Широкі кола нашого громадянства поінформовані докладно про хід справи вивласнення площі. Ще в липні минулого року відбулася перша вивласненева розправа у львівському магістраті. Не вважаючи на спротив правного заступника власників Українського Городу на тій розправі визначено окрему оціночну комісію, що має прийти на другу розправу з готовою оцінкою вартости площі. Але досі ця друга розправа ще не відбулася і невідомо, коли відбудеться, хоч є чутки, що в 1939-ому році на одній частині Українського Городу влада почне свою будову.

Кого вибрати до виділу?

Весняна пора — це час Загальних Зборів численних товариств та установ. А одною з головних точок денного порядку є перевибір проводу: членів управи чи виділу. Ця точка стає звичайно напередодні Зборів предметом уваги всіх членів установи, а вкінці і комісіматки. Бо ж це не маловажна справа, намітити на членів проводу відповідних людей. Таж від проводу залежить звичайно успішна діяльність і розвиток організації. Члени установи були б певно вдячні, якщоб їм послужив хто доброю радою щодо вибору виділових, членів управи, надзірної ради і т. п. Служимо тут такою радою. Хто справді бажає своїй установі добра, нехай вибирає до проводу людей ощадних. Чому? Бо ощадний чоловік — звичайно такий, що щадить постійно в українськім банку — є і наскрізь чесний і свідомий громадянин, працьовитий, енергійний, точний, тверезий та оглядний у поведінці з чужим добром, так, як із своїм. А таких людей саме до проводу установи нам потрібно. Ось вам засаднича вказівка, кого допускати до проводу в установі! Коли цієї ради послухаєте, ніколи не пожалієте.

(Ю.).

Папа Пій XII.

На Апостольському Престолі засів дня 2. березня як папа Пій XII., дотеперішній державний секретар Ватикану, кардинал Евген Пачеллі. Увесь католицький світ приняв цю вістку — як це стверджує однодушно світова преса — з вдоволенням, бо в особі нового папи загально добачують досвідного, розумного і сталевої волі керманича, саме такого, якого хоче бачити в обставинах нинішнього бурхливого періоду історії всесвітне християнство.

Коротка біографія нового папи така: Він уродився 2. березня 1875. року в Римі, отже має тепер 64 роки. Богословія студіював теж у Римі і зараз після висвячення став співробітником ватиканського державного секретаріяту. Довгі роки був одним з найближчих помічників пізнішого папи Венедикта XV. в часі, коли останній був державним підсекретарем у Ватикані. В 1917. році кардинала Пачеллі назначили апостольським нунцієм у Баварії; в 1920. р., після устійнення конкордату з Німеччиною, він став нунцієм для цілої Німеччини з осідком у Берліні. Там він перебував аж до 1930. р. і як декан дипльоматичного корпусу дав себе пізнати як людина незвичайно талановита й політично вироблена. Від лютого 1930. р. аж до передучорашнього вибору папою кардинал Пачеллі займав становище державного секретаря. На цьому становищі він довів у 1933. р. до заключення конкордату з Німеччиною, в 1934. р. їздив до Буенос Айрес на Евхаристійний Конгрес, у 1935. р. відвідав Францію, в останніх роках мудро кермував церковними справами серед розшалілого політичними й соціяльними пристрастями, світу.

Та може найважніше церковно-дипльоматичне діло, між якого творцями хіба не останнє місце займав ватиканський державний секретар кардинал Пачеллі — це лятеранський пакт, що поклав край неприродним відносинам між Апостольською Столицею та італійським урядом і привернув, хоча і на невеликому клаптику італійської землі, повну суверенність папської держави.

З вибором ватиканського державного секретаря, кардинала Евгена Пачеллія, папою, на Апостольському Престолі засів достойник, для якого **українська справа — не новина.** Теперішній папа Пій XII., будучи кілька років папським нунцієм у Берліні, не тільки живо цікавився берлінською греко-католицькою парохією та її потребами, але мав також звязки зі світськими колами української еміграції та велів себе в подробицях і з усіми нюансами інформувати про все, що торкалось українського народу. Будова прегарної колегії для наших питомців у Римі, назначення Преосв. Нярадія Апостольським Адміністратором у Карпатській Україні, оборона стану посідання греко-католицької Церкви та багато інших для українського народу корисних фактів — усе те сталося напевно не **без прихильної опінії нинішнього папи.** Тому треба надіятися, що наша Церква і наш нарід називатимуть благословенною ту годину, в якій почули, що ключі святого Петра переняв у свої енергійні руки папа Пій XII.

Самоуправні вибори.

ХІД ВИБОРІВ У ГРОМАДАХ ДРОГОБИЦЬКОГО ПОВІТУ.

Лішня. Не скликано управи волости для вибору членів комісії і у 8 громадах цієї волости урядують довільні особи. До провірки лист виборців впускала комісія лиш по 1 виборцеві. Щодня означувано інші години урядування комісії. Счеркнено безпідставно зі спису виборців і кандидатів 2 наших чолових кандидатів, хоч один з них є заступником війта і членом повітової ради в Дрогобичі та право виборности оба мають. Громада має понад 2.000 мешканців, але визначили їй лиш 24, а не 30 радних.

Модрич. Поминули в списах виборців 61 осіб, які мають право виборности і рекламацій не приняли. Відмовили приняття письменного спротиву від вичеркнення зі спису виборців, заявляючи, що в законі це не передбачене.

Опарі. Поминули в списах виборців управнених 101 осіб, а на внесених 101 рекламацій видала комісія 101 відмову, домагаючися в одному дні 101 посвідки волости про вписання до реєстру мешканців і 101 метрикальних витягів.

Добрівляни. Унеможливлено перегляд виборчих лист.

Солонсько. Не оголосили виборів. Не вписали на листи виборців осіб караних адміністраційно. Не приняли письм від осіб, що мають назвище відмінне від метрикального (Табачинський — Табачиньскі). Счеркнули без права майже всіх кандидатів українців зі спису виборців і нема кого зголосити на кандидата.

Дережичі. Припинили в урядуванні заступника війта українця, хоч не знайшли ніякої обставини, які це усправедливлювали б. Уневажнили кандидатуру на віта кандидата українця для браку вибиральности, хоч він таке право має і його не втратив. Виборча комісія урядує в інших годинах, як оголошено населенню. Відмовлювали перегляду виборчих лист. Не покликали членів комісії, іменованих управою, але інші особи. Вичеркнули зі спису виборців кількадесятьох виборців, хоч право виборн-

В справі недоручування української преси на Волині й Холмщині.

Інтерпеляція посла д-ра Ст. Барана.

На пленарному засіданні сойму дня 2. березня ц. р. маршал Маковський приняв до булави інтерпеляцію посла д-ра Ст. Барана в справі масового і сталого недоручування адресатам на терені люблинської почтової округи, вокрема на Волині й Холмщині, українських часописів і друків, виданих легально і цензурованих. Інтерпеляція д-ра Барана приносить на 10-х сторінках машинового письма безліч провірених фактів, які наглядно і недвозначно доказують масове недоручування поштовими урядовцями української преси за сокальським кордоном. „Масове і плянове здержання достави української преси абонентам на Волині і Холмщині, — закінчує свою інтерпеляцію посол, — виданої у Львові, осягнуло дотепер лиш одно на практиці, а саме, що рівночасно на цьому терені поширюють комуністичну пресу і збільшують ряди членів КПЗУ".

Свою інтерпеляцію кінчить пос. д-р Баран запитом до міністра почт і телеграфів, чи схоче зарядити точне розслідження усіх наведених в інтерпеляції фактів, щоб викрити винуватців та потягнути їх до відповідальности і чи схоче видати на майбутнє відповідні зарядження, щоб передплатники виданих легально у Польщі українських часописів, зокрема у Львові, діставали їх правильно та без ніяких перепон місцевих почтових станиць на терені дирекції округи почт і телеграфів у Люблині — врешті, щоб ті часописи не пропадали перехтим у часі перевозу почтовими амбулянсами.

сти мають. Візвали повновласника листи до усунення помилок, який чекав кілька годин, але виборчий льокаль був завжди замкнений, а відтак через це унеможливили листу кандидатів.

Підбуж. Виборчі округи не творять територіяльної цілости. Число мандатів в округах не відповідає числові мешканців. Виборів не оголосили. Відмовилися приняти реклямації в українській мові.

Залокоть, Опака й Урож. Виборів не оголосили. Поминули масово виборців у списах. З тих причин не внесено реклямацій, ані нема кого зголосити на кандидатів.

Рихтичі. Відмовилися приняти реклямації в українській мові. Поминули масово виборців З тих причин не внесено реклямацій, ані нема комісія домагається від осіб некараних доказу некаральности. Відмовилися приняти устне зголошення кандидатів. Приарештували повновласника, але в міжчасі покликали його до доповнення браків і по упливі того речинця звільнили.

— **Волоша.** Не приняли українських реклямацій.

Кропивник Новий. Не повідомили лавників українців про засідання управи для вибору членів комісії. Загрозили робітникам копалень у Східниці видаленням з праці, оскільки будуть кандидувати з української листи або на неї голосувати.

Монастир Дережицький. Загрозили робітникам у цегольні видаленням з праці, оскільки будуть кандидувати на українській листі чи на неї голосувати. До комісії покликали інших членів комісії, а не іменованих управою волости. Виборів не проголосили і виборці не знають про виборчі речинці.

Довге к. Меденич. Не дозволили робити відписів з виборчих лист та унеможливили їх перегляд. Поминули в списах коло 200 виборців.

Меденичі і Летня. Поминули в списах масово виборців.

Польміновичі. Не повідомили про засідання для вибору членів комісії лавника українця. Комісія установила самовільно інших повновласних, як подали виборці, і покликала їх до доповнення браків зголошення. Після недоповнення уневажнила 2 листи кандидатів.

Старе Село. Комісія не дала робити витягу з лист. Не приняли устного зголошення лист кандидатів. Відмовили 7 виборцям приняти їх спротиви. Приарештували повновласника листи і по упливі речинця, визначеного для усунення браків на листі, звільнили.

Попелі. Число мандатів в округах не відповідає числові мешканців, до комісії покликали інші особи, а саме не іменовані волосною управою. Счеркнули з листи кандидатів і спису виборців п. Ількова з причини каральности, судових доходжень і браку громадянства, хоч він права виборности не втратив і є радним громадським, волосним та повітовим.

Стебник. Приняли виборчий спротив з причини вибору війта українця. Вичеркнули 86 виборців з причини нібито каральности.

Винники. Виборів не проголосили. Поминули масово виборців у списах. Тому, що не оголосили речинця для вношення реклямацій, їх не можна було внести. Через поминення виборців у списах нема кого зголосити на листі кандидатів. Комісія відмовляє інофрмацій, коли є речинець до зголошення лист кандидатів та коли буде голосування.

Михайлевичі. Вичеркнули 157 виборців зі списів нібито з причини каральности. Не приняли письменних спротивів.

Святинка, Солець і Тинів. Вичеркнули безправно кількадесятьох виборців зі списів.

Вацовичі. Вичеркнули безправно понад 100 осіб зі списів виборців, унеможливили їх підписи на листі кандидатів та уневажнили відтак і листу кандидатів.

Болехівці. Вичеркнули безправно зі спису виборців о. Івана Шевчика та уневажнили безправно листу кандидатів.

Грушів. У 2 округах уневажнили безправно 3 листи кандидатів.

Бистриця. На коло 400 управнених до голосування опустили у списах виборців майже 100 осіб. Реклямацій не приняли. Відмовились безправно приняти листу кандидатів.

Вісти з Карпатської України.

РОЗБУДОВА БУШТИНА.

Як відомо в Буштині міститься краева дирекція державних лісів Карпатської України, яку відповідно до нових умовин переорганізовано. До Буштина перейде багато урядовців дирекції лісів у Рахові й Перечині. Щоб новим урядовцям дати відповідне приміщення краева дирекція державних лісів почала будову мешкальних будинків з цегол, критих етернітом. Кошти будови тих будинків сягатимуть до суми 800.000 корон. При будові найде багато робітників працю.

ФІЛЯТЕЛІСТАМ ПІД УВАГУ.

Адміністрація хустської „Нової Свободи“ має обмежену кількість аркушів із серією почтових марок, остемпльованих ювилейною печаткою з нагоди двацятиліття засідання Центральної Української Народньої Ради. Ці серії можна за оплатою дістати у згаданій адміністрації.

САДІВНИЦТВО КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Садівництво дає Карпатській Україні немалий прибуток. Після віденського рішення Карпатська Україна втратила частину території та з нею частину своїх садів. Одначе із статистики, яку містить карпатоукраїнська преса, видно, що ці втрати не дуже великі. А саме перед евакуацією Карпатська Україна мала 2,591.480 овочевих дерев, стратила 574,115 шт., отже залишилося 2,016.902 овочевих дерев. Найкращі сади, які находяться в тячівській окрузі, залишилися в Карпатській Україні. Найбільше має Карпатська Україна яблунь (802,997 перше 902.102), які теж дають найкращий прихід.

ФАБРИКА МЯСНИХ ТА ОВОЧЕВИХ КОНСЕРВ.

В Хусті перебувають представники промислового концерну Густав Саш із Відня, які ведуть переговори у справі будови двох фабрик овочевих консерв (в околиці Буштина або Тячева) та одної фабрики мясних консерв в околиці Хусту. При цій нагоді годиться підкреслити, що передминулого року вивезено зі самого Тячева 5.000 вагонів яблук до цілого світу. Будова згаданих фабрик причиниться до збільшення експорту обочевих та мясних перетворів із Карпатської України.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „ЖІНОЧОГО СОЮЗУ“.

Загальні Збори філії „Жіночого Союзу“ відбудуться 4. ц. м. в „Січовій Гостинниці“ в Хусті. Загальні Збори централі „Жіночого Союзу“ відбудуться 12. ц. м. в Хусті в „Січовій Гостинниці“.

Заг. Збори Дільницевої Народ. Організації Українців Міста Львова на Личакові.

Дня 25. лютого ц. р. відбулися звичайні загальні збори Народньої Організації Українців Личаківської дільниці у Львові в домівці читальні Просвіти при вул. Купярській. Зборами проводив голова дир. Омелян Терлецький, секретарював Микола Данчук. Як делегати від президії УНДО і Н. О. міста Львова явилися ген. секр. адв. д-р Франц Свістель і адв. м-р Зиновій Решетилович.

По відкритті зборів, відчитанні протоколу з попередніх загальних зборів та по звіті з діяльности Д. Н. О. почалася оживлена дискусія над звітом. Мец. З. Решетилович підніс заслуги голови дир. Терлецького, який не вважаючи на партійні непорозуміння та інші перепони, зумів утримати престіж такої важної організації. Іван Луцишин закликав до праці в Н. О. без різниці стану і партійної приналежности. О. совітник Евген Дуткевич, парох церкви св. Петра і Павла, закликав усіх членів реєструватися в Парохіяльнім Уряді, щоб церква була в тіснішому контакті з вірними. Далі забирали слово: Тимотей Чорний, Марія Маріяшева, Евгенія Терлецька, Олекса Гриновець, дир. Василь Чума, Василь Андрухів, дир. Степан Гаврищук та інші, які підкреслювали вагу і значіння Н. О. під теперішній момент та закликали приєднувати членів до Н. О. з усіх верств українців Личакова.

По ухваленні абсолюторії дотеперішній старшині збори вибрали головою Д. Н. О. на Личакові адв. м-ра Зиновія Решетиловича і членами старшини: дир. Евгенію Терлецьку, Івана Мацейовського, Миколу Данчука, Марію Маріяшеву, Н. Григоращука, Кирила Плетінку, Олексу Гриньвця, Теодата Любинця, Василя Андрухова і Теодора Козака. До Контрольної комісії увійшли: дир. Омелян Терлецький, дир. Степан Гаврищук і Тимотей Чорний.

До нововибраної старшини зголошено побажання поширити Н. О., оживити її та наложено на неї обовязок підтримати акцію в справі спільної листи до Міської Ради у Львові.

Після того д-р Франц Свістель виголосив реферат про політичне положення нашого народу, про необхідність сильної організації, про напрямні УНДО та про доцільність взяти масову участь у виборах до Міської Ради у Львові і підтримати одну українську спільну листу.

—o—

Що писало „Діло" 50 років тому.

Вівторок, 5. березня 1889.

ПАПА ЛЕВ XIII-ИЙ

булею з 17-го липня 1888 р. надав на представлення Пресв. Ступницького хрест „Про екклезія ет понтіфіце" п. Михайлові Волошинському, господареві з Канчузі, батькові о. Волошинського, схолястика при перемиській капітулі.

ПРАВДИВИЙ АКТ МАЄРЛІНҐСЬКОЇ КАТАСТРОФИ.

Відень, 5. березня. Поголоска про димісію міністра Гавча безпідставна. Також безпідставна вістка будьто би кн. Филип Кобурґський мав поїхати до Риму, щоб там пояснити правдивий акт маєрлінґської катастрофи.

ВІЙНА В АБІСИНІЇ.

Рим, 5. березня. Наспіла тут вістка, що між абісинським негусом і королем Менеліком з Шой вибухла війна.

ЦАР ПРИЇДЕ ДО БЕРЛІНА.

В Берліні уважають за певну річ, що цар приїде там при кінці березня. З Петербурга повідомляють навіть, що цар вже лагодиться до дороги і що не поїде морем, але залізницею.

Арештування у Гвіздці.

Постерункові поліційної станиці у Гвіздці перевели серед громадян Гвіздця в днях 1. і 2. ц. м. арештування. Дня 1. ц. м. в год. 7-ій вечором арештували на проході вулицею Гвіздця м-ра Василя Грицюка. Дня 2. ц. м. рано в год. 7.30 арештували Івана Денисюка, власника бляватні „Базар", пізніше арештували Михайла Ферлея, начальника крамниці „Надія", Леся Денисюка і його дружину Анну Денисюк, Івана Німчука, п. Пропайлову й адвоката м-ра Василя Сенежака. З огляду на ті арештування були нечинні адвокатські канцелярії (2. ц. м.) д-ра К. Трильовського і м-ра В. Сенежака, як також замкнена бляватня „Базар". Дня 1. ц. м. поліція переводила ревізії в деяких громадян села Остапковець.

КОРОНАЦІЯ НОВОГО ПАПИ 12. Ц. М.

ЧІТТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО. ПАТ. У Ватикані проголошено, що святочна коронація Пія XII. відбудеться в неділю 12. ц. м.

—o—

МІН. ЧЯНО ВЖЕ ПРИЇХАВ ДО РИМУ.

РИМ. ПАТ. Вчора рано приїхав уже до Риму італійський міністр закордонних справ ґраф Чяно. На двірці привитали його представники міста, міністерства закордонних справ, міністр секретар фашистівської партії та представники польської амбасади.

—o—

ПОМЕР АЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПАТРІЯРХ.

АЛЕКСАНДРІЯ. ПАТ. Грецький патріярх Александрії Микола V. помер вчорашньої ночі.

—o—

КАНАЛ ОДРА—ДУНАЙ.

ПРАГА. Чехословацьке пресове бюро повідомляє, що в найближчому часі устійнять остаточно трасу каналу, що лучитиме Дунай із Одрою.

Як польські дідичі зі Сх. Галичини розвязують українську проблему

В останніх днях відбулися загальні збори „Звйонзку земян всходніх воевудзтв Малопольскі", на яких — як пише польська преса — присвячено велику частину нарад „квестії руско-украіньскей". Цю „квестію" реферували пп. Кшечунович та Розвадовський. Їх реферати викликали довгу дискусію.

„Головною ноткою рефератів та дискусії — читаємо в пресі — була турбота про забезпеку польського стану посідання у Східній Галичині. Як засіб до того намічено: вказувати „русько-українській" людности моменти, що її вяжуть з польською державністю. Але тут необхідна постійна й послідовна політика, позбавлена шкідливих викрутасів. Великою допомогою в тій політиці було би піднесення Східної Галичини під господарським оглядом."

Референти й учасники дискусії звертали увагу на необхідність співпраці польського елементу з „льояльною українською людністю". Найкращим тереном для такої співпраці признали громадську самоуправу, але застерігалися, що та самоуправа не може бути фікцією і не може бути нічим звязана, хоч не сказали ні слова, як собі ту самоуправу уявляють, чи часом не так, як Озон.

Ясна річ, що підкреслено необхідність скріпити у Східній Галичині польський елемент при допомозі кольонізації та стверджено, що „земяне" є репрезентантами польщини на тих землях і тому не повинні допускати, щоб їх варстати праці переходили в чужі руки.

Словом: гляди — програма Ґрабського, Ґломбінського іт. д.

Зі судової салі.

ЗА ПЕРЕХІД ҐРАНИЦІ.

Перед городським судом у Скольому відбулася 1. III. ц. р. розправа проти 18-літнього Василя Голика й 19-літнього Павла Орявського з Жупаня за перехід границі й побування на території Карпатської України. Молоді сільські хлопці боронилися так: в пошукуванні праці їх 4-ох перейшло кордон і там запроектовано їм, мовляв, службу в „Січі". Двох з них залишилось, а вони перелякались і назад утікли до Польщі, де їх переловив КОП. З уваги на таку оборону їх засудили на кару по 6 тижнів арешту. Боронили адв. Я. Малиняк і м-р О. Кулицький.

ЗА „ВИЯВ НЕОХОТИ ДО ДЕРЖАВИ".

22. лютого ц. р. відбулася в Стрию розправа проти братів Омеляна й Володимира Бутковських зі Сколього, проти яких поліція внесла акт обвинувачення за те, що вони відновляли відомий напис У. С. С. з часів війни на скелі при дорозі до Камінки („Машерують стрільці-добровольці на кривавий тан..."). За викуття тризуба й „за вияв неохоти до держави" суд засудив обом кару грошеву по 10 зол., а колиб її не можна було стягнути, то по 4 дні арешту.

—o—

Літературна сторінка.

Несподіванка на роковини Шевченка.

Велику несподіванку літературознавцям і ширшій публиці зробив російський гуморист Зощенко, видавши життєпис у формі повісти „Тарас Шевченко". Оця повість іще не дійшла до нас, може і не скоро дійде. Покищо мусимо задовольнитись скупими інформаціями совітської преси, що це студія не гумористична, а поважна. Це була б перша „поважніша" річ славного гумориста, перша такого жанру і перша, що вказувала б на духове посвоячення автора з Україною, досі тільки слідне з його прізвища. Чи Зощенко простудіював добре життя Шевченка на підставі величезної літератури, що зросла довкола поета до висоти піраміди — сумніваємося. Чи він зумів достосувати свій своєрідний стиль — нервовий, афористичний, глумливий, ліричний до такого жанру як повістевий життєпис теж вільно сумніватись на 100 відсотків.

Відомо, що Зощенко захопився людською постаттю поета більше, ніж його поезією і подивляє його непохитну енергію та незломну індивідуальність. Можна сподіватись, що популярне імя Зощенка притягне увагу величезної маси читачів до його нового твору без огляду на вибраний ним сюжет. Тисячі росіян нового покоління довідаються про життя Шевченка від автора, від якого можна б було якнайменше сподіватись такого зацікавлення. Нема теж сумніву, що Зощенко вперше почує дуже різні голоси про свій новий твір і що між цими голосами буде неодин, який порадить йому таки вернутись до своєї дотеперішньої спеціяльности — коротеньких веселих нарисів.

Чи хто заохотив Зощенка до життєпису Шевченка, чи він сам піднайшов собі таку тему з нагоди намічених роковин поета — невідомо.

Люди нарікають, що є забагато нових книжок.

Відомий англійський письменник Д. Б. Прістлі написав свої міркування на тему, яка неодному з вас приходила на думку.

Признаюся, що я нераз нарікав, що тепер у світі друкують за багато повістей. Але моє нарікання було голосом критика, що знаходить на свому столі щораз-то більше непрочитаних книжок. До цього має повне право критик, як теж видавець або книгар. Зате не розумію публики, яка теж нарікає. Що це їм шкодить, що на світі появляється багато записаного паперу? Публика не мусить читати всі друковані повісти. Вона не потребує теж видавати ані сотика на них ані години тратити на їх лектуру. Коли чуєш деяких людей, то є таке враження, якби їх життя було загрожене від книгарських катальоґів. А це-ж така легка річ не знати нічого про появу нових книжок — вони-ж не біжать за вами і не кричать.

Якби люди замість нарікати на зріст книжок нарікали, що щораз більше появляється авт то в цьому був би якийсь глузд. Авта, як довго не їздять по вулицях і не гудуть — зовсім нешкідливі, але так то попросту небезпечні та крикливі. За якийсь час через них не можна буде вийти на вулицю

Появиться книжка — тихенько, її кладуть на полицю і не чути звуку. У сусідньому домі може вліэти дверима денно сто книжок і ви навіть про це не будете знати. Це не те, що радіо або грамофон. І книгарі або власники книжок не стоять на порогах домів кличучи, що ви мусите їх купувати. „Ганделеси" теж не ходять по подвірях з новими книжками. Як ви тільки будете оминати книгарні і літературні журнали, то можете зовсім не знати про те, що нові книжки народились.

Багато людей займається тепер літературою, пише книжки. Та що з цього? Це невинне заняття. Воно багато невинніше, як ходити на перегони, пити алькоголь, закохуватися в невідповідно дібраних жінках, полювати або грати бріджа. Лікарі тільки у дуже рідких випадках звертають увагу своїм пацієнтам, щоб не писали повістей, бо це їм шкодить. Тепер, коли перед дівчатами світ розкривається такими ріжними небезпеками — вони найкраще вжили б свій час за столом пишучи повісти. Дуже рідко трапляється, щоб жінка відповідала перед судом за те, що написала якусь книжку. Нема сумніву, що особи обидвох полів краще використали б свій час займаючись садовоцтвом і городництвом між пишучи повісти, але хто воліє сидіти в хаті, ніж користати зі свіжого повітря, то може писати повісти.

Ми чуємо, що дуже мало повістярів може щось заробити своєю працею. Так і що-ж? Зате вони мають приємність. Більшість із них і так аматори, що зробляють на життя іншим заняттям. Чи вони зароблюють мало чи багато — цим загал громадянства може і не журитися.

А проте, коли хто поглянe на літературу — белетристику як на одну з галузей нашого промислу то можна в її обороні сказати багато. Пересічно ми — письменники робимо з Америкою одни із найкращих інтересів. Наприклад наш експорт кримінальних і детективних повістей до всіх країв Европи — дуже поважний.

Певне, що видавці, які тратять гроші на літературних творах мають причину до жалю. Але покищо видавати літературу і „робити" її це у нас, в Англії, добрий інтерес. У нас може громадянин видавати двічі на рік нову повість і проте залишитися чесним громадянином, вірним чоловіком, добрим батьком і щедрим приятелем. І це важне. А видавці нехай журяться самі.

Маємо ще таких людей, які нарікаючи на надмір белетристики в наших часах думають про те, що колись наші нащадки будуть з нас сміятись. Вони переконані, що погані повісти та новелі це винахід нашої доби. Вони гадають, що за доби Вальтера Скота, Дікенса, Текерея, сестер Бронте, Джорж Еліот, Ґардія та Мередіта все, що появилося, виходило тільки зпід пера оцих письменників: Досить поглянути на обгортки старих видань оцих авторів, щоб побачити, кілько тоді виходило творів, які мали величезний успіх, а нині вони зовсім невідомі. Ще й досі можна по антикварнях купувати цілі гори поганої літератури минулої доби.

Поправді завсіди були добрі і злі книжки, і завсіди були люди, які дивувались: „Не розумію, навіщо друкують так багато поганих повістей". Правда і те, що повістей маємо чимраз більше, але маємо теж чимраз більше читачів — міліони і міліони нових. Може у пропорції до минулого віку тих нових творів є менше, зваживши зріст читацької публики.

Отже краще таки не нарікати на надмір нових книжок. Є багато інших речей, на які треба б нарікати на першому місці, наприклад.. Ні, тут мушу зупинитись, бо якби я почав їх перераховувати, то моя стаття була б безконечно довга.

Смерть найбільшого еспанського поета.

У Франції помер найбільший сучасний еспанський поет Антоніо Мачадо, уроджений у Севіллі 1875 р. Він був приятелем Унамуна і належав до передвоєнного покоління письменників. Був учителем французького. З його поезій найбільше відомі „Самотности", „Ґалеріі", „Кастилійські поля".

Його прізвище, як і походження португальські. У його поезії відбилася сильно природа висушеної, неминосерної скелистої Кастилії. Мачадо — сумний, звязкий, невблаганно простий, ненавидить усе, що барвисте, красномовне, зайве, закрите. Після кількох подорожей по світі, він обмежив своє життя до суворої одноманітности, чернечої простоти.

Мачадо вміє передавати з незвичайною силою одноманітність нічних роздумувань, наглі прокиди серед сну, голос кроків, похоронний хід, проходи серед камяних лябіринтів старого дому. Часом десь блисне тіль балькону, квітка зсушена сонцем, постать дівчини на вулиці, звук ґітари, але це тільки знаки, що мають підкреслити ще живіше сірину тиші, задуми та самотності. Події в його поезії нагадують звичайне життя: водограй на подвірі еспанського паціо, прохід у погідну ніч, коли не можна спати, похорон когось близького — це все подобає на романтичні теми, але не для еспанського самотника, що втікає від людей і зживається зі старовиною віків своєї батьківщини. Навіть романтична казка має риси нужди, свідомого самовідречення від світа, як на деяких давніх образах еспанських мистців.

Мачадо старався під кінець життя писати щораз менше музикальні вірші, щоб зазначити свою суворість супроти вимог усього, що вабить і чарує. м. р.

80 років тому Містраль дав надію на відродини завмерлої літератури.

80 років тому появилась поема, що дала привід неодному історикові літератури говорити про відродження нової, завмерлої літератури та мови. Це була „Мірея" Фредерика Містраля, якого 25-ліття смерти можна теж узяти за дату роковин. Містраль уродився в 1830 р. і жив досить довго, відійшовши зі свого тихого світу в кращий напередодні війни.

Він був сином багатих селян, виховався у Провансі, змалку закоханий у пісні та леґенди своєї батьківщини, згодом у школі захоплений Гомером і Верґілієм, якого вільоки пробував перекладати. Скінчивши правничий факультет в Екс, він рішив присвятитись літературі і засновати гурток для відродин провансальської літератури. Його поема „Мірея" мала бути прикладом, як шукати краси забутої мови та народньої словесности. Тема поеми — звичайна: багата дівчина, закохується в бідним парубку Вінкентію. Цього парубка раннть зрадливо, він видужує під впливом закляну ворожки. Мірея йде на прощу прохати спасення для свого любого і занедужує від удару сонця. Вона має видіння Богородиці, що обіцює їй вічне щастя і вмирає в обіймах свого Вінкентія. Ця проста історія переткана численними епізодами, що змальовують природу, людей і побут Провансу.

Уже друга поема Містраля „Календаw" про книжну вязнену бандитом була слабша; символічні місця не дорівнювали живим правдивим описам. Куди краща була збірка коротких поем „Ліс Іскльо д'Ор". Небуденним твором є теж „Лю Трезор ду Фелібріж" — збірка народніх леґенд, переказів і приповідок. У 1704 він дістав нагороду Нобеля а в 1906 р. написав свої спомини по французьки.

Провансальська література, що дійшла до могутнього розвитку від XI. до XIV. віку, поправді ніколи не завмерла, але її розвиток від XIV. в. начебто призавмер чи дав силу французькій літературі. Від того часу вона залишалася літературою одної провінції, призначена тільки для місцевого вжитку, наче народня словесність меншого племени приналежного до більшого народу. Факт, що провансальська мова не була діялектом і мала за собою велику літературну традицію, не допомагав розвиткові літератури. Ніхто їх не переслідував, були навіть товариства як Академія в Тулюзі заснована в 1324 р., що істнує і досі, для нагороджування поетів за найкращі твори.

У XI. в. появилося чимало провансальських поетів, з яких одні звертались до інтеліґенції, інші до простолюддя, проте більшість письменників із півдня Франції воліла писати по французьки.

Спроба відродження провансальської мови та літератури не мала у Франції політичної тенденції — протиставитись французькій як чужій. Один із провансальських поетів Фелікс Ґрас висловив це так: „Я люблю своє більше, ніж твоє село, я люблю свою Провансію більше ніж твою провінцію, але понад усе люблю Францію".

Хоч провансальських поетів і видань не бракує, від 80 років не появився віодин твір, що дорівнює би поемі Містраля або довав надію на відродини окремішної літератури. На півдні Франції між так званими „фелібрами", що плекають мову своїх батьків є ріжні групи — релігійні, соціяльні, мистецькі і якосна з тих груп уживає окремого діялекту. Усе це література „місцева", що не виходить поза деякі дуже малесенькі повіти, громади, навіть місцевости.

Сторінка без політики.

Тремпи – бурлаки, що волочаться з місця на місце.

Одним із характеристичних явищ американського життя є т. зв. „тремпи" — бурлаки, люди, що волочаться з місця на місце, не маючи даху над головою ні постійного осідку, закохані у мандрівці. Є їх тепер там 60.000. Пересічно кожний з них проходить „у сезоні" 50 миль, але багато з них роблять і 2.000 миль. Вони не завсіди ходять, а залюбки їдуть „зайцем" під вагонами поїздів, у вантажних автах і поїздах, ховаючись між крамом. Їх можна подибати в цілій Америці, хоч вони мають теж свої систематично поділені смуги, а в деяких стейтах навіть організаційні осередки — клюби чи табори, де вони збираються на наради.

Осередки тремпів.

„Тремпи" не люблять запускатися дуже на північ, поза Квебеком рідко хто з них мандрує, з огляду на холод. У південних стейтах де клімат дозволяє робити з бурлацтва спорт — тремпами стає багато інтеліґентів. Найбільшим осередком є Ню-Йорк, на захід найбільше їх можна подибати в Ілліноіс, Джові, Міннесоті, Кольорадо та Каліфорнії.

Тремпи звикли до скромного, бідного життя і нерадо поправляють свої обставини. Це не завсіди покидьки громадянства, без таланту чи вищих потреб, — навпаки є між ними люди і з великим хистом, з яких могло було щось бути, якби були мали більше волі, нагоди проявити себе або не зазнали якогось великого розчарування.

Посвоячення з циганами.

Зовсім таксамо як цигани тремпи розвинули в собі велике почуття солідарности, братерської дружби та легкого порозуміння. Цигани теж можуть ставати тремпами; буває, що тремпи женяться з циганками, одначе ріжниці між циганським рухом і тремпів таки великі. Термін „тремпа" уживають виключно, коли мають на думці англьо-саксонських бурлаків. Автім в Европі є теж багато людей, що моглиб заслужити собі на цю назву. Перед війною арештували в Німеччині щороку 200.000 осіб за те, що ходили без зайняття прохаючи милостині, в цьому 80.000 безробітних. Більшість з них не належала до ніякої громади ані суспільної кляси і не мала ні професії ні постійного засобу праці. Російські босяки могли жити багато свобідніше, поліція їх не чіпала і вони мали більші простори мандрівки. Навіть на російських залізницях були окремі вагони для бідаків, дуже дешеві, хоч більшість босяків воліла свої ноги.

На Україні і в Скандинавії.

Велика маса бурлак мандрувала по Україні саме з огляду на лагідне підсоння. Деякі з них були такі загартовані, що навіть узиму воліли ночувати голотіч (під голим небом). Існували між ними навіть окремі релігійні секти подібні до середньовічних „схолястиків" і „клериків вагантес". Члени цієї секти вірили, що найважнішим учинком, за який можна доступити вічного спасення є милостиня і поміч для бідних, через те жебраки і т. зв. старці могли завсіди рахувати у царській Росії на поміч. Тисячі „старців" вешталося коло манастирів, святих місць і довкола відпустів та ярмарків.

У Скандинавії існує окремий тип мандрівного селянина; коли найстарший син дістав по батькові все майно, інші сини не мали що робити в хаті і вибиралися „у світ", щоб шукати собі праці. У повістях скандинавських письменників, нпр у Кнута Гамсуна, нераз виступає такий бурлака, що мандрує з села до села, хапаючись по трохи всілякої праці, але тільки мимоходом, щоб іти далі.

Чому хтось стає тремпом?

Усе-ж основною рисою „тремпа" є відраза до праці. Можна між ними знайти таких, що чистять чоботи, збирають лахміття чи всіляке непотрібне барахло, щоб його продати, продають часописи, але тільки на короткий час — з нукди або з нудьги. Дослідники бурлацького життя в Америці вказують на ріжні причини, через які людина стає тремпом: безробіття, сезонова праця для деяких професій, нездатність пристосуватись до вимог промислового життя, духові переживання, злочини, через які людина засуджена мусить опинитись поза межами громадянства. Коли хто раз засмакував такого життя, йому важко вернутись до праці, заснувати родину, осісти на одному місці. Бувають між ними такі, що як справжні фільософи відкинули б багатство та вигоди, щоб задержати собі повну свободу жити по вподобі.

Причини еміґрації.

Нерідко трапляється, що бурлакою стає людина дуже сильна, яка шукає „сильних" вражінь, а то і недужа, попросту тому, що через свою недугу не може жити в громадянстві і потребує самоти. Навіть цілі народи зміняють нераз місце свого постійного осідку з подібних причин, як одиниці: через надмір населення на якомусь просторі, недостачу поживи, катастрофи, що знищили давні основи життя. Батьки бурлак це часто спокійні працьовиті люди, що виховали тяжкою працею багато дітей, а коли цих дітей стало забагато, частина з них мусіла покинути рідну хату та батьківщину. Деякі американські соціольоґи впевняють, що якби не алькоголь і любовні переживання, то дві третини тремпів моглиб стати знову добрими громадянами. Діти бурлак — теж бурлакують. Бурлацьке середовище розвиває в новиках інстинкти, яких вони раніше не знали. Відомо, що хто раз-у-раз подорожує, не може звикнути до сірини життя на місці, ані не всилі піддатись систематичній праці.

Шовк із фасолі.

Японець Ріогей Інуе дістав недавно нагороду Фужі за винахід, який дозволяє виробляти штучний шовк дуже дешево. Відомо, що в Італії почали його виробляти з молока, у Німеччині та Японії з рибячого мяса, але ці вироби були за дорогі. Згаданий японець добуває шовк з фасолі. Зі свого городу, над яким він працював довго та дбайливо, він виніс шовкові нитки, щоб виткати собі одяг. Японці почали садити масово сою, яка спеціяльно надається до виробу шовку. Цей виріб дуже дешевий і дуже доброї якости.

—o—

Традиція ловів.

В Англії дуже совісно зберігають ріжні роковини в означені дні. Дуже цікаво, що походження деяких звичаїв уже затратилося у свідомости загалу та істориків. Нпр. при кінці жовтня збирається завсіди окреме товариство на лови у Віндсорі під Льондоном. Звідки взялися ці лови — ріжно оповідають. Існує переказ, що за перших англійських королів поширились у королівських лісах великі крадежі звірини. Тоді один із королів проголосив, що кожного року мешканці Віндсору дістануть одного оленя в нагороду за те, що віднайдуть злодія. Після цього залишився звичай, що король пересилав дичину на бенкети для населення до міської управи. Вибудували окремий голь увесь з дубового дерева і в ньому розвісили образи королів.

Французькі письменники про радіо.

Три місяці тому відомий французький письменник Жорж Дігамель мав перед делегатами пяти франц. академій виклад про радіо. Він протиставив вплив радія впливові літератури і обвинувачував радіо в тому, що воно не вимагає від слухача ніякого умового ні духового зусилля, а сприяє його лінощам, механізує увагу, передає тільки те, що відповідає смакові якнайширшої маси.

Думки Дігамеля викликали широку дискусію й висунули проблему радія, що вдерлося в життя світа на одне з чільних місць. Не диво, що великий тижневик „Радіо-Магазін" проголосив після цього анкету на тему „Радіо й культура", запрошуючи до неї всі інтелектуальні та мистецькі кола Франції і що автор анкети, Пєр Декав, писав: „Не хочу боронити невинности „машини". Це не легка оборона: машина не є ні добра ні зла, просто це ще один засіб, що його дістала в руки людина, щоб завойовувати світ. Обвинувачуючи машину за витворювання невзгодин чи навіть зла — це те саме, що обвинувачувати повінь і не бачити тих, що вирубали ліси та не забезпечували берегів рік. Машина — це тільки засіб і якщо її вживати зле, вона може справді наробити чимало лиха, не відповідаючи за те, як не відповідає й експрес, що везе одних людей у щастя, а інших у трагедію"

А ось кілька голосів письменників і критиків Франції, що брали участь в анкеті „Радіо-Магазін"у:

Август Баї критик і повістяр уважає, що радіо, виховуючи смак публики, викликуючи її зацікавлення та кермуючи її думками є незаступним засобом ширити культуру На погляд Баї, повинно радіо, якщо хоче виконати це завдання, мати вельми продуману, і тематично і формально, програму.

Шарль Бребан, відомий автор повісти „Король спить" і біограф А. Франса гадає, що радіо — це потужний приятель культури, хоч так само як друк — не створює її, а тільки поширює. Рівень радія — каже Бребан — підноситиметься з рівнем культури, а його найважніше завдання — виховувати молодь.

Поль Фор, якого звуть „королем поетів", упевняє, що дні, коли можна було працювати в тиші кабінету, невідхильно пропали. **Та** до всього треба пристосуватися. „Радіо — каже Фор — це буря знання, пристосуймося до неї й намагаймося опанувати її".

Моріс Метерлінк, славний письменник, — прихильник радія. На його думку радіоавдиції слід розділити на „радіо для всіх", „радіо для мистців" і „радіо для вчених". Сучасне радіо, на його погляд, це радіо для всіх; на радіо для мистців та учених доведеться іще підождати.

Ж. Роні старший, голова Академії Гонкурів, який більше цікавиться сучасними винаходами, вважає, що відповісти на анкету „Радіо й культура" доволі важко. На його думку співпраця радія з літературою виказала що нпр. у повісти радіо невсилі нічого ні додати, ні зробити. В новелі радіо може бути помічне, а в основі може тільки доповнювати й ніколи заступити літературу.

Марсель Прево, член Франц. Академії, це оптиміст і реаліст. Він пише: „Від часу, коли боги говорили з людиною і вчили її, не було інструменту, що його можна б порівняти з радієм. Сьогодні завдяки радієві можна навчитись усього".

Андре Дюма, лавреат великої літературної нагороди міста Парижа в 1938 р., захоплюється Театром Уяви. Його велика мрія —один вечір у тижні, присвячений віршованим песам.

Анрі Томассі, композитор, лавреат великої Римської Нагороди, впевняє, що радіо необхідний засіб поширювати культуру й завдяки йому нові покоління матимуть щораз більший голод знання. „Мені трапилася така пригода, яка виказує значіння радія — пише він. У старому корсиканському селі, куди їду на ферії, молодий пастир заспівав мені мину рок вісім перших тактів Анданте з V. Симфонії Бетговена. До радія він напевно нічого про Бетговена не знав".

Всі ці погляди не потребують коментарів. Міліони радіослухачів — найкращий доказ, що радіо має для розвитку культури та цивілізації одне з перших місць, дарма, що перед радієм є ще довга дорога походу до майбутнього.

(ак.)

Запах убиває

Недавно у пристані в Ліверпулі вибухла пожежа на пароплаві. Один із робітників заявив капітанові, що на кораблі розходиться дивний запах. Двоє старшин пішли перевірити причину. Старшини не вернулсь. За ними пішли шукати і знайшли їх у низу без тями. Одного відтерли на чердаку, другий почував себе далі препогано. Виявилось, що їх приголомшив запах сира, якого вантаж їхав на кораблі. Сир, коли лежить у замкненій кімнаті занадто довго витворює ґаз, що може бути небезпечний для здоровля. Недавно був подібний випадок затроєння від великої кількости цукру на одному кораблі. У Парижі підчас останньої повені вода залила льохи, де було на складі 110 тисяч бананів. Власник складу вайшовши туди, зімлів від запаху. Він пролежав там так довго, поки не вмер. Ті, що його звідти витягали, мусіли накласти ґазові маски.

Перша відозва папи Пія XII.

„Оссерваторе Романо" помістив відозву Пія XII до католицького світу. Папа м. ін. закликає світ до мира та обіцює молитися за тих, що ведуть народи до щастя і поступу.

ІТАЛІЙСЬКІ КОЛА ВДОВОЛЕНІ ОСОБОЮ НОВОГО ПАПИ.

РИМ. ПАТ. „Попольо ді Рома" стверджує, що нововибраний папа найбільше заслуговував на вибір зпоміж усіх кардиналів. Італійці мусять тимбільше тішитися вибором того папи — італійця і римлянина, що він перший входить на престіл після порозуміння між Ватиканом і Квіриналом. Як співробітник Пія XI, Пій XII причинився до лятеранського порозуміння.

„Корієре деля Сера" висловлює побажання церкви й італійського народу, щоб цілий понтифікат Пія XII пройшов серед корисних умовин, у яких він почався.

В КОРОНАЦІІ ПІЯ XII ВІЗЬМУТЬ УЧАСТЬ ОФІЦІЙНІ ДЕЛЕҐАЦІЇ.

ПАРИЖ. ПАТ. На коронацію Пія XII, що відбудеться 12. ц. м., виїде французька делеґація, зложена з дипльоматів і парляментаристів. Її склад ще не устійнений.

Мадярською делеґацією проводитиме мін. Чакі.

ПІЯ XII ВИБРАЛИ ОДНОГОЛОСНО.

Як подає „Ляворо Фашіста", у третьому голосуванні на кард. Пачеллі віддали голоси всі 61 кардинали; лиш він сам віддав голос на декана кардинальської колеґії. У першому голосуванні кард. Пачеллі дістав 35 голосів.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА ПРО ВИБІР ПІЯ XII.

Німецька преса висловлюється про вибір нового папи з резервою, але назагал прихильно.

„Анґріф" називає Пія XII найздібнішим політиком, що зуміє панувати над політичною ситуацією та матиме дуже великий вплив на нім. епископів.

„Франкфуртер Цайтунг" стверджує, що новий папа має всі духові дані до свого становища та висловлює надію, що він вихіснує свої здібности для замирення між духовною і світською владою.

Засідання соймових комісій.

РІЛЬНИЧА.

На засіданні рільничої комісії пос. Карсніцький зреферував урядовий законопроект про зміну президентського розпорядку про охорону недержавних лісів. Після дискусії принято законопроект з поправками. Новий законопроект передбачує м. ін. загострення супроти лісової служби та адміністраційного персоналу у прикордонній смузі та у спеціяльно важних околицях.

ПРАВНИЧА.

Правнича комісія ухвалила з поправками законопроект посла Остафіна про скасування родових ординацій. Можна буде їх касувати звичайним способом (на внесок ордината чи воєводи), або спеціяльним — за згодою ради міністрів.

ВІЙСЬКОВА.

Військова комісія під проводом ґен. Скварчинського приняла урядові законопроекти: а) про загальний обовязок річевої помочі; б) про евакуацію урядів, населення і майна зі загрожених просторів, в) про комунікацію у службі оборони держави.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ В СЕРЕДУ.

Маршал Маковський скликав пленарне засідання сойму на середу 8. ц. м. на 10. годину. Денний порядок ще не устійнений.

275,000.000 франків видала вже Франція на еспанських утікачів.

СССР НЕ ХОЧЕ ПРИНЯТИ НАВІТЬ ЕСПАНСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

ПАРИЖ. ПАТ. Французький уряд видав уже на утримання еспанських утікачів 27,000.000 франків і тепер домагається від парляменту 150,000.000 додаткових кредитів на цю ціль.

Як припускають у парляментарних колах, з 400.000 утікачів коло 250.000 залишиться довший час у Франції. У комісії закордонних справ стверджено, що ввесь тягар утримання утікачів спадає на Францію. Америка погодилася приняти 240 утікачів, інші краї відмовили на французьке прохання в цій справі, або взагалі не відповіли. Характеристичне, що СССР не погодився приняти ніяких утікачів, навіть комуністів. На утримання утікачів дала Москва 5,000.000 франків; це приблизно кошти утримання в одному дні.

ЧЕРВОНІ ПАРЛЯМЕНТАРІ В БУРҐОСІ?

БУРҐОС. Аґенція Стефані повідомляє, що в Бурґосі кружляють вперті поголоски про приїзд парляментарів еспанського червоного уряду. Вони, як кажуть, прибули до Бурґосу літаком із Мадриду.

БРИТІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР В БУРҐОСІ.

Британський король заіменував амбасадором до нац. Еспанії сера Моріса Дрюммонда, амбасадора в Теґерані.

Переговори між Прагою та Братиславою.

ПРАГА. ПАТ. Комунікат чесько-словацького пресового бюра повідомляє:

Словацькі представники: віцепремієр Сідор та міністр скарбу Теплянський відбули низку розмов з прем. Бераном та з ріжними празькими міністрами. Опісля відбулось засідання т. зв. словацької міністеріяльної комісії, яка має урегулювати компетенції словацьких делеґатів при спільних ресортах центрального уряду; крім того порушено питання з персональної політики. Предметом дебат були словацькі внески.

Опісля почались чесько-словацькі господарські наради, які протягнулися до пізної ночі і закінчаться мабуть щойно по неділі.

Турецька іррідента в Сирії.

СИРІЙСЬКА ОПОЗИЦІЯ СКРІПЛЮЄТЬСЯ.

Царгородська преса твердить, що в Алеппі проявляється сильний рух у напрямі обєднання зі Сирією.

„Гатайська Аґенція" стверджує в комунікаті, що Туреччина не може спокійно глядіти на події, що розвиваються на її південно-східному пограниччі.

Як подають з Бейруту, після димісії націоналістичного уряду Джеміля Мердама росте опозиційний бльок д-ра Шаґбанда, до якого масово переходять недавні прихильники націоналістичного бльоку.

Опозиційні провідники закликають у промовах сирійців та цілий арабський світ до боротьби за незалежність Сирії. Д-р Шандабар мабуть кине заклик до загального страйку.

РУМУНСЬКИЙ МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ У ЛЬВОВІ.

В пятницю по 22. год. заїхав на львівський двірець поїзд з міністром Гафенком. Міністра, який висів на перон, повитав городський староста, начальник одного з виділів воєвідського уряду, віцедиректор залізничої округи та румунський консуль і віцеконсуль. В год 22,23 мін. Гафенко відїхав до Варшави.

ЗІЗД КАРПАТСЬКИХ МАДЯРОНІВ.

ХУСТ. КУП. В Будапешті відбудеться 15. ц. м. велике свято мадярів і русо-мадярів з відступленої території. На святі буде приявний еп. Стойка, якого як відомо відкликано до Риму. Спеціяльні поїзди приїдуть на це свято з Мукачева, Ужгороду; хоча переїзд буде для учасників свята безплатний зголосилося дуже мало охочих.

ЗАЛІЗО І ЗОЛОТО В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

„Фелькішер Беобахтер" описує природні багатства Карпатської України. Він повідомляє, що в останньому часі знайдено в околицях Великого Бичкова, Іршави та Рахова поклади залізної руди 45%-ової, яка дуже добре надається до виробу сталі. Натомість в околиці Квасів, Лутів і Солотвинських Долів знайдено поклади золота.

На цьогорічних весняних торгах у Ляйпціґу перший раз буде заступлена Карпатська Україна. Головно виставлені будуть зразки українського мистецтва.

ЧЕСЬКІ УРЯДОВЦІ ВІДКЛИКАНІ З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

„Лідове Новіни" повідомляють, що центральний празький уряд відкликав чеських урядовців з Карпатської України до центральних земель. Ось так слідом за Словаччиною відійдуть теж зайві чеські урядовці з Карпатської України.

ЩЕ ДВОХ ПОЛЬСЬКИХ КАРДИНАЛІВ.

Польська преса повідомляє, що небавом мае бути іменованих ще двох польських кардиналів. Разом було б у Польщі чотирьох кардиналів.

ПОСТАНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО КОМІТЕТУ РАДИ МІНІСТРІВ У СПРАВІ ПУБЛИЧНИХ РОБІТ.

На засіданні у пятницю економічний комітет ради міністрів обговорив справу публичних робіт, які починаються 10. ц. м. Комітет рішив, що при роботах які ведуть або фінансують державні чи інші публично-правні органи, треба в першу чергу давати працю зареєстрованим безробітним. З місцевостей, де безробіття дуже сильне, можна приділювати частину безробітних до праці в інших місцевостях. При акордових роботах пересічний денний заробіток має бути вищий ніж при роботах, платних за годину. Крім того комітет затвердив договір алькоголевого монополю з нафтовим промислом та полагодив низку дрібніших справ.

„НЕ ВСІ ВИСЛІДИ ДІЯЛЬНОСТИ ЗАВЕДЕННЯ СУСПІЛЬНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ БУЛИ ДОДАТНІ" СТВЕРДИЛА РЕВІЗІЙНА КОМІСІЯ.

ВАРШАВА. ПАТ. У Заведенні Суспільних Обезпечень (ЗУС) відбулося пленарне засідання тимчасової ревізійної комісії. Після дискусії рев. комісія ствердила, що біланс і рахунки з 1937 р. годяться з книгами й документами, але що не всі висліди діяльности ЗУС-у в 1937 р були додатні. Орґанізаційні зміни на початку минулого року повинні би причинитися до ліквідації цих похибок і недостач.

УСУНУЛИ 5-ОХ ПОЛЬСЬКИХ СТУДЕНТІВ З ПОЛІТЕХНІКИ В ДАНЦІҐУ.

Польська преса пише, що сенат політехніки в Данціґу усунув 5-ох польських студентів, членів управи „Братней Помоци". Сенат усунув згаданих студентів у звязку з рішенням польської молоді політехніки. В цій справі інтервеніював ґенеральний комісар Польщі в Данціґу мін. Ходацький, який перервав відпустку і вернувся до Данціґу.

Напад на листаря.

ПАТ повідомляє:

З поштового уряду в Жовкві вийшов у пятницю 3. ц. м. сільський листар Карло Фішер з більшою готівкою на виплати платень і рент у Мачошині. На дорозі між селами Сопошин і Мачошин коло залізничого шляху напало на листаря трьох невідомих напасників, які по боротьбі з листарем забрали йому торбу з 400 зол.

Раненого листаря відвезли до шпиталю в Жовкві. Його стан здоровля не є грізний. За напасниками поліція удалила погоню.

„Не забудьте, що нас на Зеленому Клині 75 відс“

Ці слова вписав у мою памятну книжечку при кінці 1920. р. один з українських далекосхідніх діячів. Прізвища його не подаю, бо він живе сьогодні у Владивостоці в обставинах большевицького режіму, щасливо оминувши сумної долі багатьох тамошніх українських діячів із років пореволюційного національного зриву. Та ці слова нераз вкладали мені перо в руки, щоб пригадати нашому громадянству українських поселенців над Амуром, Уссурою і Тихим Океаном, серед яких довелось мені поверх два роки жити і працювати.

Таких, як я, галицьких українців, було більше. Були і старші віком і такі, що перебуваючи значно довше серед українських земляків на Далекому Сході, мають неабиякі заслуги в будженні національної свідомости тамошніх наших земляків та в їх організації. Правда — з них вернулись тільки одиниці. Дехто, як б. член Далекосхідного Секретаріяту (секретар освіти) і б. редактор владивостоцького щоденника „Щире Слово“ Іван Гадзаман, перебувають досі — як зачуваю — в дуже невідрадних, просто трагічних умовинах на Далекому Сході під большевиками. Інші, як Петро Марчишин, передісталися своєчасно на територію Манджурії і працюють сьогодні в Харбіні (Марчишин вибраний 29. січня ц. р. заступником голови Української Національної Кольонії). Ще інші з галицьких українців, колишніх заслужених діячів серед наших поселенців на Зеленому Клині, щойно недавно видісталися зпід большевицького режіму, як ось Василь Кійович, що тепер живе у Варшаві.

Роля галицьких українців, тих, що колись перебували як полонені на безмежних просторах Сибіру, в розбуджуванні національної свідомости серед тамошніх, здебільша зрусифікованих, українців досі ще чекає свого насвітлення. Та безліч „Українських Громад“ і „Просвіт“, що мов гриби по дощі виростали, почнаючи від 1917. р., особливо здовж сибірського залізничого шляху — в немалій мірі є заслугою галицьких українців.

Та це справа окрема, яка теж може згодом прийде на чергу і знайде свого історика чи своїх мемуаристів.

Тепер актуальніша **справа Зеленого Клину.** Політичні події, які розгортаються на наших очах, зокрема звязок оси Рим—Берлін з акцією Японії на Далекому Сході та протибольшевицьке наставлення цих трьох великодержав створюють не тільки пригожу атмосферу для оборони наших поселенців на Зеленому Клині від большевицького насильства, але просто накладають це як обовязок, особливо обовязок тих, що знають Зелений Клин з автопсії.

Загальні збори української національної кольонії в Харбіні 29. січня цього року приняли між іншим ось-таку резолюцію:

„Загальні збори, як речник волі і національного хотіння 800-тисячного українського населення **Зеленого Клину над Тихим Океаном,** як збір синів великої нації, апелюють до цілого світу, в першу чергу до Ніппону і Манджу-Ді-Го, мати зрозуміння для визвольної боротьби українського народу за свою самостійну Державу в Европі та для боротьби за визволення **Зеленого Клину,** якого українське населення перебуває під тяжкою окупацією і кривавиться в боротьбі проти большевизму та комунізму.“

Цю справу повинна перебрати теж українська пропаґанда в ріжних центрах Европи, особливо в тих державах, які заінтересовані у протибольшевицькій акції.

На тих галицьких українцях, які своїм колишнім побутом і працею на Зеленому Клині звязані з цією далекою нашою кольонією та користуючись колись її гостинністю, затягнули супроти неї моральний довг, тяжить обовязок бодай нашому громадянству пригадати ці далекі, але рідні сторони, і нашій пропаґанді за кордоном дати матеріял, яким вона могла б користуватись, обороняючи наші слушні права над берегами Тихого Океану.

Тому вважаю необхідним, щоб усі, які перебували на Зеленому Клині, списали те, що ще тямлять зі свого побуту, зі своєї праці й помічень. Матеріяли (спогади, документи, знимки тощо) прохаю надсилати на мою адресу до „Діла“. Якщо не буде можливо видати їх окремою книжкою, то віддам їх „Червоній Калині“ для окремого числа „Літопису“, присвяченого українській справі на Далекому Сході.

Цей заклик чи пак прохання відноситься теж до осіб поза державними межами Польщі, зокрема п. п. Петра Марчишина, Павла Яхна й інших у Харбіні, що брали участь у національній праці серед українських поселенців на території Зеленого Клину.

Можливо, що відсоток українців між Амуром і Тихим Океаном сьогодні через відому військову кольонізацію, переведену в останніх роках большевиками, дещо обнизився. Та це не зменшує конечности обстоювати політичні і національні права українського населення на Далекому Сході, тих поселенців-хліборобів, що колись, їдучи туди місяцями, заки дістались через тайґи і бездоріжжя на своє місце, перші промощували шлях цивілізації та своїм потом створили те багатство, з якого пізніше їх так безсердечно ограбили, проскрибуючи навіть їх рідну мову, як контрреволюцію і буржуазну забаганку.

Володимир Несторович.

— **Торжественна Архиєрейська Благодарственна Служба Божа з нагоди вибору Вселенського Архиєрея Пія XII** відправиться в неділю 5. березня в архикатедральному храмі св. Юра в 9-ій год. рано, на яку наші установи, організації та вірних запрошує Архикатедральний Парохіяльний Уряд.

— **„Христовий Хрест у державі Володимира Великого“.** На таку тему о. д-р Ст. Сампара виголосить у неділю 5. березня в год. 6-ій вечором відчит в салі „Української Бесіди“, вул. Рутовського 22. І.

— **Історичне вбрання українсько̄ї жінки.** Відчит на таку тему виголосить п-і Наталя Дорошенко з Варшави у клюбі „Нової Хати“ і „Труду“. Ринок 39. Гутірка відбудеться 6. ц. м. в год. 6 вечором. Членам і гостям раді.

— **Загальні Збори Сокола-Батька** відбудуться в неділю 5. ц. м. у власній салі при вул. Руській 20. Початок Зборів в год. 9.30. Перед Зборами відбудеться в год. 8.30 зранку в церкві св. Успення богослуження в намірені Т-ва.

— **Скрипковий концерт Евгена Цегельського** при співучасти піяністки Володимири Божейко відбудеться в неділю 12. березня ц. р. в год. 19.30 в малій салі Музичного Т-ва ім. М. Лисенка у Львові. У програмі Крайцерівська соната Бетговена і твори Мендельсона, Ліста, Чайковського, Людкевича та інші. 1—2

— **Карпатоукраїнська радіовисильня в Хусті** висилала дня 1. березня від год. 22. до 24. свої пробні слуховища на хвилі 210. Їх чути було у Львові досить добре, дарма, що деколи дуже перешкоджала сусідня мадярська стація в Мішкольчі. Хустська радіостація висилала деякі вривки зі Сметанової опери „Продана Наречена“ (з ґрамофонових плит), кілька чеських пісень та легку музику (теж із ґрамофонових плит). Спікери говорили виразно, але найліпше було чути німецького спікера; українська спікерка говорила трохи придушено, вже виразніший був голос чеського спікера (заповідали трьома мовами — українською, чеською, німецькою. „Карпатоукраїнська радіовисильня в Хусті висилає пробні авдиції“... і т. д.). Чи були ще які авдиції 2. і 3. березня — невідомо, чути їх не було.

— **Українські авдиції в березні.** Львівська радіостація передаватиме в першій половині березня ц. р. такі українські авдиції: у вівторок 7. ц. м., в год. 14.30—14.45 літературний нарис В. Ковальчука „Тарас Шевченко“ з рецитаціями творів поета у виконанні Е. Сеник-Грещакової; у пятницю 10. ц. м., в год. 14.10—14.30 концерт молодої нашої співачки Софії Гаврищак (мецосопран), яка відспіває українські пісні; у вівторок 14. ц. м. в год. 14.00—14.30 концерт великопісних псальмів у виконанні хору „Боян“ під упр. І. Охримовича та в год. 18.15 тогож дня господарську гутірку інж. Вол. Кіляра „За кращу продукцію сирівців для домашнього промислу“.

— **Іспит зрілости в Бережанах.** В Бережанах відбувся в лютому ц. р. гімназійний іспит зрілости під проводом дир. Ольшевського. До іспиту зголосилося 9 учнів, що перепали при звичайній матурі, в тому 5 українців та 4 екстерністів, у тому 1 українець. Здали іспит: Олена Чорномаз, Беднарський Богдан та екстерніст Білоус Евген. Двох українців репробували при письменній матурі, одного при устній.

— **В Бережанщині** арештували в ночі 27. [illegible] приявних у читальні в Жукові Дмитра Шагая [illegible]

НОВИНКИ

НЕДІЛЯ

5
БЕРЕЗЕНЬ.

Ст. ст. 20. лютого 1939.
2. Нед. Посту. Льва, [illegible]
Лат. Суха нед. Евсебія.
Сонце: схід — 6.00, захід 17.10.
Місяць: схід — 17.55, зах — 6.01.
[illegible]

Завтра: 6. березня. Понеділок.
Ст. ст. 21. лютого 1939
Тимотея прп.
Лат. Колети.
Сонце: схід — 5.57, захід [illegible]
Місяць: схід — 19.15, захід [illegible]
Післязавтра: 7. березня. [illegible]
Ст. ст. 22. лютого 1939
Петра. Атанасія.
Лат. Томи з Аквіну
Сонце: схід — [illegible] захід — [illegible]
Місяць: схід — [illegible] захід — 6.20

— **Повне видання творів Лесі Українки в 10-и томах в передплаті 35 зол.** Замовлення в ратах по зол. 5 або за готівку зол. 30 просимо надсилати на адресу В-ва „Українська Книгоспілка“, Львів, вул. Оборони Львова ч. 14. Вже вийшов з друку IV. том. 434 —?

— **Центральні збірні антени** інсталює згідно з обовязуючими приписами Городського Староства — Електротехнічна фірма „Е-комп“ — Львів, Сикстуська 29. 129 6—6

— **Дати кожній українській родині здоровий власний дім з городом і садком це гасло Кооп.** Банку Міщанський Союз Кредитовий, Львів, вул. Руська ч. 3., тел. 215-16 ПКО 510.676. Жадайте інформативного листка!

— **Раціональна кухня.** Вже вийшли два випуски праці О. Лішинської: Українська кухня. Зшитки: **„Мясива“** та **„Дріб і дичина“** обіймають усі страви з цієї ділянки, більше як 340 приписів. Кожний зшиток коштує 70 сотиків, з пересилкою 90 сотиків. Замовляти: „Нова Хата“, Львів, вул. Костюшка ч. 1.

Василя, Гринька Лещука с. Василя, Василя Гавриляка с. Миколи, Івана Недульського с. Катерини і Павла Ковальчука та відставили їх до комісаріяту поліції в Бережанах. Крім того арештували в повіті ще кілька осіб з молоді і студ. Теодора Федечка в Бережанах.

— **Кари на священників.** Стрийський та жураненський суд майже кожного тижня засуджують греко-католицьких священників. На днях покарали в Журавні о. декана Музичку з Чертежа за проповідь про Карпатську Україну в церкві карою 10-місячного безоглядного арешту та гривною 250 золотих. За подібну справу судили рівнож о. Таруняка зі Сулятич та цю справу передали до Стрия. Стрийський окружний суд засудив о. Василя Лаврися з Монастирця і Миколу Зіняка з Новошин по 5 зол. кари за образи „Думи мої". О. Любомира Головецького з Журавна засудили на 6 місяців за „заміну польських назвищ на українські".

— **Під замітом фальшування метрик.** Перед суддею львівського окружного суду на виїздній сесії в Городку відповідав о. Еличів, сотрудник із Мшани під замітом фальшування метрик. По переведеній розправі суд звільнив підсудного від вини й кари. Розправу вів судія Пясецький, обвинувачував прок. Кіляновнч, боронив м-р Кулечко, аплікант д-р Ганкевича зі Львова.

— **„Народній Дім" в Урмані згорів.** В Урмані пов. Бережани згорів 28. м. м. будинок „Народнього Дому". Пожежа вибухла внаслідок підпалу невідомого справника.

— **Арештування д-ра І. Лемішки.** 27. м. м. поліція перевела ревізію в мешканні д-ра І. Лемішки в Камінці Струміловій та після тієї ревізії, яка тривала цілу ніч, арештувала д-ра Лемішку. Підчас ревізії поліція нічого не знайшла. Ревізію переведено теж і в домівці Повітового Союзу Кружків Р. Ш. у Камінці та в мешканні урядовця цього Союзу Т. Корчинського. Д-ра Лемішку вивезли спершу до Радехова, відтак до Топорова. Причина арештування невідома.

— **За зневагу судді.** Цікавий процес зачався учора перед окружним суддею д-ром Майковським проти Льва Скрента, судового урядовця в Жовкві. Прокуратура закидує йому, що він в 1937 р. у Жовкві кілька разів підчас урядування і у звязку з урядуванням словно зневажив городського суддю д-ра Яна Морельовського та судового урядовця Михайла Мандзиковського. Суд наказав тайність розправи, яку одначе відложено наразі, щоб переслухати нових свідків.

— **Цвинтарні вандали.** Управитель личаківського цвинтаря у Львові Рудольф Шрам повідомив поліцію, що в ночі з вівтірка на середу невідомі вандали розбили 13 ліхтарень, розміщених на ріжних гробівцях, вартости коло 200 золотих. Поліція розвела слідство.

— **Скажений пес.** У вівторок рано міський гицель зловив бронзової краски пса, що біг від Филипівки в напрямі вул. Кохановського. Виявилось, що пес скажений. IV. Виділ Маґістрату взиває власника пса, а також особи, які може пес покусав, щоб негайно зголосились до ветеринарійного відділу при вул. Булярда 2, в інтересі власного та прилюдного здоровля.

— **З судових справ.** На 3 місяці арешту з завішенням виконання вироку засудили А. Гриницьку, обвинувачену за обиду уряду та держави. — Справу Теодора Шевчука, залізничого адюнкта, обвинуваченого за те, що кинув підозріння на коменданта поліційного постерунку у Мшані, Казимира Журавського, немов би він стояв в якомусь порозумінні з ОУН відложено для переслухання додаткових свідків. — Два брати Станислав і Адам Замойські (вул. К. Левинського 26) станули в пятницю перед окружним судом у Львові під закидом, що фальшиво обвинуватили перед прокуратором та поліцією полішаїв В. Кошалу, Фр. Скалу і В. Колодзея, наче б то ці поліцаї побили їх. — Перед окружним суддею Ґотасом відбувається розправа проти ґімназійного учня Казимира Саби за крадіж 1900 золотих.

— **Львівська хроніка.** На Ванду Майбаум (вул. Любецького 15) напав у четвер вечором якийсь бандит, зрабував золотий годинник, „вічне перо" і 3 золотих і преспокійно собі відійшов. — На почті впали на слід крадіжи вартісних листів і вартісних пачок. Арештували двох контрактових працівників. — Анастазія Рішецька (Декерта 7), йдучи вул. Дембінського поковзнулась, упала на хідник та зломила праву руку.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Під прапором поезії.

Кажуть, що найбільше на світі лікарів: Кожний кожному доражує на його недугу якесь лікарство. Але приглядаючись нашому життю я зарнзикував би інше твердження: у нас найбільше поетів. Не кажу тих, що дістають або мають дані дістати нагороду ТОПІЖ-у, не тих, що дождалися, чи діждуться доброї рецензії, а навіть не тих, що діждалися злої рецензії. Взявши гуртовно, таких поетів нема багато, хоч від часу дуже свобідних асонансів, занедбання сенсу і погорди до настрою число їх помітно збільшилося.

Зате є „неисчислиме множество" поетів, що належать до категорії ніколи недрукованих, а тим самим і незнаних віршованців.

Думаю, що кожний українець (-нка) допустився бодай раз у житті якогось вірша. Одні „поповнили" його на шкільній, точніше під шкільною лавкою. Хочби таке: „В імя Боже, а Бог допоможе, але вчись, небоже", або: „Сонце гріє, вітер віє, серце моє за тобою мліє, моя мріє". Другі конкурували з Шевченком тоді, як їздили чи ходили „в конкури". Плоди їх закоханого духа заповняли листи, прикрашували листівки, розсідалися по альбомах.

„Лелія — цвітка гожа,
Пахуча як рожа,
Коли на неї гляну —
То все Тебе спомяну..."

Або:

„Краплина ранньої роси
Не має в собі так много краси
Як Ти, Олюсечко солодка.
Тому прийми цю памятку від Влодка."

Це, так сказати, поезія сентиментальна. А була ще і жартівлива:

„Тої ночі опівночі
Місяць відмінився,
Дав бим ринський на акафист,
Кобим ти приснився."

Далебі, той незнаний поет мав більше гумору як неодин знаний, що намагається бути дотепним у друкованих своїх віршищах.

Але не про те йде. Справа в великій кількости поетів, а тимсамим у манії українців писати про все і вся віршом.

Напишіть заклик: „Просимо присилати дописи з місць!" — прийде одна, дві, а подайте: „Просимо надсилати вірші!" — дістанете стирту писем. Наш нарід, без ріжниці стану, пола і віку любить писати, але тільки римовано і готов кожну подію втискати в рямці вірша.

„Ой, у наших Обухівцях
Сталася новина,
Що вибрала нову Раду
Кооператива.
Є там Сень Крук, Василь Лотач,
Петро Косоглядий
І Федь Коник як голова
Надзірної Ради."

Далі йде опис загальних зборів, хід дискусії і особистий погляд автора на економічне положення села...

Виходжу вчора з редакції і бачу: стоїть коло брами малий хлопчина і мне якийсь папір у руці.

— Кого ти шукаєш? — питаю.

— Я за роботою...

— Звідки-ж ти?

— Зпід Турки. А тут маю письмо.

І подає поручальний лист від одного громадянина.

— Що-ж ти вмієш робити?

— Що скажуть. Може пан щось мені поможуть...

І дивиться на мене своїми синіми очима, а в тих очах стільки трівожного ожидання...

— Не пораджу тобі, синку, бо я з редакції, а там для тебе нема роботи.

Говорю сумно, а тимчасом його лице аж сяє від радощів.

— Пан з редакції?! Прошу!! — і подає мені цілий зшиток..., віршів.

Або таке:

Старший громадянин, учасник війни, безробітний від року інтеліґент. Просить помоги йому в тяжкім положенні.

— Прийму кожну роботу, навіть фізичну.

— Не можу вас запевнювати, бо знаєте, як нині тяжко за якунебудь працю. Зрештою — я не даю ніяких посад...

— Розумію. Але може скажете за мене слово...

— Що-ж ви робили досі?

— Був організатором, умію книговодство, диригентуру, маю досвід у купні-продажі і...

Зацукався спершу, а потім витягнув з кишені грубий зшиток.

— ...І пишу вірші.

А направду виглядав зовсім нормально...

Галактіон Чіпка.

— **Смертельне зачадження.** До хати призначеної на нічліги у Грибовичах Великих біля Львова, зайшли у вівторок два подорожні: 24-літній Петро Березович з Камінки Волоської і 26-літній Йосиф Заверуха з келецького повіту. Оба подорожні, змучені маршем пішки, перед тим, заки лягли спати, запалили в печі вуглем і щільно замкнули дверцята печі. Щойно вчора в селі пригадали собі на обох подорожніх та на те, що вони не показались так довго в селі. Сільський сторож пішов тому до нічліґової хати. Тут найшов він Березовича мертвого, а Заверуху безпритомного наслідком чаду.

— **Жахлива смерть 2-літньої дитини.** Пишуть нам: Обі наймички пп. А. і В. Лабуцьких, учителів зі Сколього, побігли дивитися на машеруючий відділ війська й полишили без опіки 2-літню дівчинку Данусю, яка в часі забави так жахливо попарилася лугом, що безпроволочна лікарська поміч показалася спізненою. Мала Дануся померла в авті, в якому везли її до шпиталю, викликаючи в батьків невтишимий біль і безмежну розпуку. Обі наймички арештовано.

— **Таємниче вбивство.** Стрийська „Думка" з 2. березня повідомляє: „Тому три тижні виїхав Уграк Микола з Гірного до Львова і всякий слід по ньому загинув. Минулого вівтірка на терені громади Райлів знайшли в ріці Колодниці трупа невідомого мужчини зі слідами побиття Влада, не зідентифікувавши потопельника, доручила його поховати, задержуючи частинно його одяг. На тій підставі рідня пізнала в забитому Уграка і по відкопанні трупа дійсно ствердила, що забитим чи утопленим був бл. п. Уграк. Великий похорон небіжчика відбувся у Гірнім 26. II. У справі цього таємного вбивства поліція перевела слідство та є вже на дорозі справця.

— **Душили глухоніму.** В четвер о півночі вломалися два злочинці до мешкання глухонімої Павлини Плюта в Перемишлі й не знаючи, що вона глухоніма, душили її за горло і уста, щоб не кричала. Один з бандитів тримав свою жертву цілий час, а другий пльондрував мешкання. Зрабували тільки 12 золотих, бо більше не було. Злочинці втекли, але поліція є на їхніх слідах.

— **Утеча вязнів.** Вязні Іван Клевач, І. Свищ та М. Дмитришин у часі проходу обезвладнили несподівано вязничного дозорця в Підбірю, після чого втекли.

— **„Смертельний удар капіталістичному ладові".** Маршал Будьонний виголосив на засіданні московської комуністичної організації промову, що викликала деяку сензацію. „Перший кавалерист СССР" заявив, що з уваги на моторизацію червоної армії, роля совітської кавалерії зредукована. Далі Будьонний ствердив, що в періоді третьої пятирічки моторизація червоної армії буде ще поширена, бо „це конечне, щоб у хвилині зудару, могли ми нанести капіталістичному ладові смертельний удар." (АТЕ).

З кіна.

Кіно „Касіно“: „ТРИ ПРИЯТЕЛІ“.

Йдучи на фільму, що оповіщає вам прізвища таких трьох артистів як Тейльор, Юнг і Тон, ви певні, що побачите велику комедію. Перше ваше здивування у тому, що дія проходить після війни в Німеччині, а не в Америці, хоч коли йде про безробіття то можна б було і в Америці знайти таке місто, де недавні вояки не можуть заробити на прожиток і мусять стати шоферами. Оця дружня трійка, що веде спільно гараж, знайомиться випадково з одною дівчиною, що працює як секретарка чи машиністка в домі одного старшого міліонера. Вона всім однаково подобається, але не всі однаково подобаються їй і вона виходить за одного з них заміж тоді, коли він і вона не мають з чого жити. Найважніша таємниця, якою вона повинна була поділитися з нареченим, виходить наверх день по шлюбі: вона небезпечно хвора на легені. Два приятелі солідарно стараються допомогти її чоловікові, щоб вислати її до санаторії. Уся ця історія — наскрізь лірична, меляхолійно настроєва, місцями дуже зворушлива, без геппіенду з дуже доброю артисткою Саллевен.

—o—

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

Мистецький вечір. Минулої неділі влаштувала пара наших артистів, О. Нижанківська й А. Поліщук, мистецький вечір живого слова, пісні й танцю. На програму зложились танки у виконанні О. Нижанківської та деклямації і спів А. Поліщука. Найбільше подобалось „Танго бразилійське“, „Мелодія рухів“ до музики Бетовена, „Стилізований український танок“ і „Танок із чінелями“ до музики С. Рахманінова — усе у виконанні талановитої О. Нижанківської. А. Поліщук трошки розчарував. Від героя першої в Галичині фільми „До добра і краси“ очікували більше. Як декламатор не може зачислюватись до наших чолових з тої ділянки, як співак вдоволив лише в „Гопаку“ Мусоргського та в пісеньці „Закадився журавель“. При фортепіяні п. В. Савицький, дуже добрий. Публики небагато. **Б. Л.**

РАДЕХІВ.

З нагоди Різдва Христового зложили самочинно коляду на Рідну Школу в Радехові отсі ВП.: Радехів-місто 61.57 зол., Поратин церква 5, о. М. Бурчицький 1, Витків Нов. чит. „Просвіти“ 11.21, Витків Стар. чит. „Просвіти“ 11, Середпільці церква 2, Мукані церква 10, Бабичі Союз Українок 4, присілок Грушка 3.00, Немилів церква 20, Отопнів церква 62.50, Витків Нов. церква 11.42, Витків Стар. церква 22.05, Тетевчиці церква 12.50, Гмуцьків 1.50, Оглядів чит. „Просвіти“ 12.35, Обортів 16.15, Дмитрів церква 10, Дмитрів Кружок „Рідної Школи“ 16, Стремільче 15, Тоболів 2.42, Трійця церква 4.30, Сушно (діти в вертепу) 6.15, Сушно церква 12.70, Хмільно церква 20, Нивиці церква 2.50, Радехів Т-во „Взаємна Поміч“ 20, Оглядів і Монастирок церква 50.38, Новосілки чит. „Просвіти“ 5.29, Отопнів церква 5. Разом 461.59 зол. — Всім жертвовавцям за памятъ про Рідну Школу в Радехові щиро дякує Старшина Кружка „Рідної Школи“ в Радехові: о. М. Зінкевич, голова, м-р В. Климко, секретар.

Самоуправні вибори в Радехові. Вибори до міської ради в Радехові були розписані на 12 лютого ц. р. Місто було поділене на 4 округи, так викроєні, що на 16 радних українські виборці могли вибрати найбільше 3 радних. Заключено компроміс і згоджено лиш одну лісту — тому голосування не відбулося. Українці дістали віцебурмістра (д-р Р. Мотика) і 4 радних (о. рект. М. Зінкевич, Мирон Лишак, Іван Мовків і Михайло Сухавацький).

БЕРЕЖАНИ.

Загальні збори кооперативи „Народній Дім“ в Бережанах відбулися 19. лютого ц. р. Ці збори перший раз — за весь час від війни — ухвалили виплатити дивіденду 5% від уділів і два відсотки — товарового звороту. Члени зреклися дивіденд від уділів у користь студентської молоді. Збори мали діловий характер. В дискусії обговорювано справи, як ось: гасло „свій до свого“, господарський патріотизм з одного боку і добрий та дешевий товар, солідна і чемна обслуга з другого. Кооператива „Народній Дім“, що веде споживчу крамницю, має фінансову спромогу поширитися й на інші бранжі. Ревізійний Союз у своїх поревізійних письмах вже кілька разів ставив домагання, щоби „Народній Дім“ відкрив нові крамниці: з галянтерією, посудою чи інші. Тоді Кооператива збільшить свої обороти і зиски. Члени матимуть вигоду, бо зможуть полагодити всі свої оруди у своїй крамниці і не будуть ходити по чужих та ще діставуть товаровий зворот. Те, що кооператива „Народній Дім“ не може поширити свого льокалю в теперішньому будинку Рідної Школи не може бути причиною, щоби кооператива не розвивалася. Життя біжить. Не слід „Народньому Домові“ стояти на місці і дивитися, як у чужі руки йде наш гріш. **УСС.**

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

РОГАТИН.

Діяльність філії Музичного Товариства ім. М. Лисенка в Рогатині. Новозаснована в минулому році філія Музичного Товариства ім. М. Лисенка в Рогатині за короткий час свого іступування вспіла започаткувати ведення музичної школи, яка вже в лютому (4. ІІ) п. р. влаштувала другий з черги попис елевів. Хоча й елеви в початковій стадії науки, проте виказали солідне ведення науки і викликали зацікавлення громадянства. Другим проявом діяльності Музичного Товариства було влаштування за ініціятивою голови Т-ва п. А. Ратичевої святочного концерту, хоч і спізненого, в честь патрона Т-ва Миколи Лисенка. У програму ввійшли крім вступного реферату проф. муз. Д. Добрянської з інструментальних творів композитора форт. сольо п. І. Таращукової і дві скрипкові точки у виконанні проф. Муз. Інст. Д. Добрянської „Друга Українська Рапсодія“ і „Хвиля розпуки“. Вокальні точки були обмежені до більш сольових виступів: сопранового та баритонового. Склалися на них: сопранове сольо п. К. Стрийської („Айотри“) та баритонове сольо п. Мушкевича. Коли перша із солістів виказує деякий технічний вишкіл при не зовсім ще опанованій інтонації, то п. Мушкевич є тільки аматором із добрим голосовим матеріялом. Цілість доповнили: вокальний дует „І широкую долину“ та квартет „За сонцем хмаронька“, що їх виконали поправно п. К. Стрийська, Пирогівна, Шуплат і о. Соловій. Душею і головним аранжером цілого свята була проф. Д. Добрянська, що вклала багато труду у вивчення і музикальне виведення нелегких вокальних ансамблів, особливож квартету.

САМБІРЩИНА.

Тримісячний курс крою, шиття, трикотарства і куховарства відбувся в Самборі заходом філії „Сільського Господаря“. Курс почався 15. листопада м. р., закінчився 15. лютого ц. р. Ініціяторкою й управителькою курсу була п. Марія Хомикова. Курс покінчало 23 учасниці, здебільша сільські дівчата. Фахові предмети викладали і практично вчили пп. Дарія Менцінська, Марія Лопусевич та Іванна Гринчук. Треба зазначити, що на курсі крім фахових предметів обговорювано ще окремо справи загально-суспільні і господарсько-кооперативні. Загально-суспільні і гігієнічні справи порушували у своїх викладах п. п. проф. Іван Филипчак, д-р Михайло Хомик і д-р Волод. Стасків. На господарсько-кооперативні теми говорили на своїх викладах дир. Корнило Бородайко, агр. Петро Кузьмин, Іван Калужницький, Володимир Поготило та ін. На закінчення курсу улаштовано виставку робіт й академію у салі „Бесіди“. Треба признати, що виставка робіт курсанток була дуже гарно і справді по мистецьки уладжена. Але найбільшою несподіванкою для самбірських громадян була академія, уладжена силами курсанток під мистецьким проводом п. Пришляка, організатора „Просвіти“. Хор відспівав низку народних пісень, переплітаних декламаціями і промовами. На закінчення академії курсантки вручили управительці курсу п. Хомиковій та учителькам п. Менцінській і п. Лопусевич по гарній китиці живих квітів замість подяки. По академії відбувся для курсанток і представників громадянства чайний вечір, на якому роздано курсанткам свідоцтва закінчення курсу. По роздачі свідоцтв ради. Ковбур склав курсанткам привіт від самбірського громадянства, від „Сільського Господаря“ промовляли проф. Іван Филипчак і п. Хомикова, від „Союзу Українок“ п. Грабовенська, а від „Маслосоюзу“ п. Андрій Качор. Можна б мати побажання до філії „Сільського Господаря“ в Самборі, щоб такі курси улаштовували не лиш у Самборі, але й по селах самбірського повіту, бо лиш практичними науками і вказівками зможемо двигнути наше сільське жіноцтво на вищий щабель господарської культури.

Загальні збори філії Т-ва „Сільський Господар“ у Самборі відбулися 16. лютого ц. р. у салі „Української Бесіди“. Збори відкрив довголітній і заслужений голова філії „С. Г.“ проф. Іван Филипчак. У своєму вступному слові вказав на велике значіння праці „С. Г.“ для нашого селянства, та порівняв працю філії з працею подібних чужих товариств. Звіт з агрономічної роботи здав агроном Петро Кузьмин. Організаційний звіт подав п. Грибовський, звіт Господинської Секції здала п. Хомикова і доповнила п. Іванна Гринчук. По звітах забрав слово представник централі „С. Г.“ інж. Лапчук, підкреслюючи велику заслугу „С. Г.“ в ділянці оборони інтересів нашого селянства. Відтак почалася широка і жива дискусія над звітами та над пляном праці на 1939 рік. Перед ухваленням абсолюторії Раді, п. Василь Футала з Берегів, поставив внесок, щоб дотеперішнього голову Т-ва проф. Івана Филипчака за його працю і заслуги наділити почестю почесного члена, що загальні збори приняли акламацією. До нової Ради ввійшли: дир. Корнило Бородайко — голова, Осип Бережницький — заступник голови, Марія Хомикова — скарбник, Іван Гуран — секретар, Михайло Лещишин, Володимир Чорович й Іван Кульчицький — члени. До Контрольної Комісії ввійшли проф. Іван Филипчак, інж. Юліян Темник і Василь Футала. Слід підкреслити, що загальні збори були дуже живі й ділові. Також слід замітити, що Раду Т-ва дещо відмолоджено, що повинно вплинути на посилення праці в терені самбірського повіту. Збори закінчено національним гимном. **А.**

—o—

Спорт.

ТУРНІР СПОРТОВИХ ГОР ВІДЛОЖЕНИЙ.

З уваги на індивідуальні боксерські мистецтва, які відбуваються у Спортовій Галі, турнір Спортових Гор, який мав початися в суботу 4. ц. м. у Спортовій Галі, переложено на пізніше. Нові речинці подамо в найближчому часі.

ГАКІВКОВІ МИСТЕЦТВА ПОЛЬЩІ.

Чергові стрічі дружин Гаківкової Ліги в Катовицях дали такі висліди:

Варшавянка — Польонія 1:0 (0:0, 0:0, 1:0)
Домб — Огніско 6:1 (2:0, 4:1, 0:0).
Чорні — ЛКС 5:1 (3:0, 2:1, 0:0).

УКРАЇНА — СВІТЕЗЬ.

Товариські змагання обох дружин відбудуться в неділю 5. ц. м. в год. 11.30 передполуднем на грищі Світезі (доїзд трамваєм ч. 9) при кінці вул. св. Мартина. Годиться пригадати, що минулої неділі Світезь перемогла Гасмонею 2:1.

БОКСЕРСЬКІ ІНДИВІДУАЛЬНІ МИСТЕЦТВА.

В суботу, 4. ц. м. відбудуться у Спортовій Галі при вул. Яблоновських півфінальні змагання за індивідуальне мистецтво боксерів львівської округи. Початок змагань в год. 19-ій.

В неділю 5. ц. м. в тій самій годині відбудуться в галі фінальні змагання. З України стартують: Білий і Поміркo.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Іван Давидяк: СИЛА ЧИ РОЗУМ? Про те, чи в суспільному житті повинно обовязувати право сили, чи розум і справедливість. Накладом автора. Львів, 1939, 16-ка, стор. 96.

о. Іван Ісаїв: КІЛЬКА СПОМИНІВ ПРО ЛІСКИ. Відбитка з часопису „Мета“. Львів, 1938. 16-ка, стор. 24.

В. Мартинець: ЖИДІВСЬКА ПРОБЛЕМА В УКРАЇНІ. Льондон 1938. 8-ка, стор. 24.

Микола Галій: УКРАЇНА І МОСКВА. Боротьба українського народу проти московського імперіялізму большевиків. Суспільно-політична бібліотека „Перемоги". Накладом В-ва „Батьківщина", Львів, 1939. 8-ка, стор. 84.

ЖУРНАЛИ.

СЬОГОЧАСНЕ Й МИНУЛЕ. Вісник українознавства видає Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові. I. 1939. Львів. Зміст: Ярослав Пастернак: Перші розкопи на „Золотому Тоці" у Крилосі. — Олександер Мицюк: Мадяризація закарпатських українців за дуалізму. — Іван Крипякевич: „Відвічна вісь" України. — Іларіон Свєнціцький: Культурно-національний рух на Закарпатті і в Галичині в XVII—XIX в. — Платон Лушпинський: Логіка думки, чи логіка почуття та уяви. — Володимир Січинський: Мистецтво як засіб національного виховання. — Кость Мацієвич: Сільське господарство УОСР у порівнянні із світовим. — Остап Луцький: Наша кооперація. — Володимир Кубійович: Із актуальних антропогеографічних проблем Закарпаття. — Огляди: Г. Лазаревський: Культура, мистецтво, письменство на УОСР 1938 р. — І. Крипякевич: Десятьліття „Бойківщини" — Ю. Стефаник: Погляд на державний бюджет Карпатської України; Е. Грицак: Капітульна бібліотека в Перемишлі. — Рецензії. — Наші втрати: Д-р Степан Смаль-Стоцький; о. д-р Василь Гадзега; д-р Тома Маретіч; проф. Станіслав Шобер. — Хроніка: Наукове життя; Культурно-освітнє життя; Господарське життя; Видавництва; Україніка в чужих виданнях: Англія, Франція, Німеччина й німецька преса поза Німеччиною, Італія, Чехія. — Журнал на гарному папері, багато ілюстрований, вінієтка С. Гординського.

ВІСТНИК. Річник VII. Книжка 3. Березень 1939. Львів. Зміст: Леонид Мосендз: Птах високого лету. — А. Сарматус: На межі двох імперій — І. Бут: В обіймах Ізраїля. — О. В.: Поступовий параліж „еліти". — Хроніст: Дмовський як пророк. — Р. Дрок: Зелений Клин — українська передня стежа на Далекому Сході. — За Г. Пребстом: Будівничий імперії. — Сганарель: Карність чи жадність. — М. Л.: З пресового фільму. — Бібліографія. — Від адміністрації.

СІВАЧ. Місячник присвячений проповіди і катехизі. Рік IV. Ч. 3. Березень 1939. Львів. Зміст: Посмертна агадка (Пій XI). — о. В. Попадюк: Пропов. на II-гу Нед. Вел. Посту. — о. В. Попадюк: Пропов. на IV. Нед. Вел. Посту. — Катехизи для III. кл. всел. шкіл (на березень). — о. І. Яремин: Реколекційна наука про жаль за гріхи. — о. П. Дзедзик: Конфер. про суспільні питання: Христова Церква в обороні прав робітника. — Четверта станова наука для невіст. — о. П. Дзедзик: Через обнову проповідництва — до обнови християнського життя: особа проповідника. — Рецензії.

ЛІТОПИС НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ за 1938 рік. Видання Союзу Прихильників Національного Музею, Львів, 1939. Зміст: І. Свєнціцький: Завдання виставки Національного Музею у 1938 р. — (і. в.): З музейних проблем: Як слід дивитися на виставки творів мистецтва. — Звіт з діяльности Національного Музею за рік 1938. — Огляд видань Національного Музею.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД. Чвертьрічник Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові. Рік III. Ч. 1. Лютий 1939. Львів.

МІСІОНАР Ісусового Серця. Річник 42. Число 3. Березень 1939. Жовква.

ВІДРОДЖЕННЯ. Ілюстрований журнал українського протиалькогольного і протинікотинового руху. Рік XII. Ч. 2. Лютий 1939. Львів.

НА СЛІДІ. Журнал молоді. Рік IV. Ч. 3. Березень 1939. Львів.

СОКІЛЬСЬКІ ВІСТИ. Річник XII. Ч. 3. Березень 1939. Львів.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Субота 4. III. год. 7.30 веч. „Це більше як любов".

Неділя 5. III. год. 3.30 попол. „Утікла мені перепеличка". — Год. 7.30 веч. „Це більше як любов".

Понеділок 6. III. год. 6. веч. „Хитрощі і кохання".

Вівторок 7. III. год. 7.30 веч. „Це більше як любов".

Театр Різнородностей.

Субота 4. III. год. 7. веч. Концерт І. філії Українського Кр. Т-ва охорони дітей та опіки над молоддю.

Неділя 5. III. год. 4.30 „Хтось із нас збожеволів" — виступи театру „Варшавський Цирулик". — год. 7.30 веч. „Хтось з нас збожеволів" — виступи театру „Варшавський Цирулик".

Понеділок 6. III. год. 7.30 веч „Хтось з нас збожеволів" — виступи театру „Варшавський Цирулик".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

МОСТИ ВЕЛИКІ:

4. III. Сорочинський ярмарок.
5. III. Гетьман Полуботок.
6. III. Дай серцю волю.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ГОРОДОК:

5. III. Гриць.
6. III. Хаус.

В другій половині березня гратиме театр у Перемишлі.

КІНА

АМПІР: „Елізейські поля" (Саша Гітрі).

АПОЛЬО: „Залога безбожних".

АТЛЯНТИК: „Геройська стежа" та „Фіс".

БАЙКА: „Бурсвік" та додатки.

БАЛТИК: „Погорджувана", „Маскарада Віденська".

ВАНДА: „Двоятьох з Перша", „Пані Міністер гуляє".

ГРАЖИНА: „Остання бригада".

КОРОНА: „Пан і ковбой" Гері Купер.

КАСИНО: „Трьох приятелів".

КОПЕРНИК: „Шифрувач".

МАРУСЕНЬКА: „Лист до матері".

МЕТРО: „Пані Валевська".

МІРАЖ: „Індійська гробниця".

МУЗА: „Забута мельодія".

ПАКС: „У путах розвідки", „Втеча до щастя".

ПАЛЯС: „Поворот на світанку" (на осн. Вікі Баум) з Даніелею Даріє.

РАЙ: „Пісеньки Її Величности" з В. Джілі.

РІЯЛЬТО: „Присуд життя". — Веніяміно Джілі.

РОКСІ: „Серце моє належить до Тебе" — Веніяміно Джілі.

СВІТ: „Зоряна ескадра", „Поверх вище".

СВЯТОВІД: „Розалія", „Проступник".

СТИЛЕВЕ: „Конфлікт" і ревія.

ТОН: „Щасливо скінчилося", „Під маскою злочинця.

УТІХА: „Правда перемагає" і ревія.

ХИМЕРА: „Синій лис" із Зарою Леандер.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(Марійський Майдан)
„Еспанія: Барсельона, Валенсія, Кордова, Мадрид".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 4. березня 1939.

7.000 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Розр. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Співаймо пісеньки, авд. для шкіл, 11.25 Легкі квитки, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Орх., 14.45 Госп. справи, 14.50 Спорт, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: Про царівну Катрусю і 7 сміливих" з муз., 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Літер. хроніка, 16.35 Вальси з „Кавалір Срібної рожі" оп. Р. Штрауса, пл., 16.45 Фейлетон, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Промова през Островського: „Розбудова Львова", 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, Виленські ярмарки, словно-муз. авд., Фабрика чудес, для молоді, 19.15 Розр. концерт, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Танки у вик. орх., 21.45 Орх., хор, сол., 22.55 Спорт, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Неділя, 5. березня 1939.

7.20 Орх. концерт, 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хл. газета, Огляд ринків рільних продуктів, Квінтет, Полонез, Хліб. скрипалька, Хор: коло год. 10.30 після богослуження: Музика з пл., 11.45 Огляд видань, 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок: орх., віол., 13.05 У країні дитячих літ Миколи Рея, Жиданівщина", 13.15 Орх., 14.40 Гутірка для молодших дітей, 15.00 Сільтісівська гутірка, 15.25 Золота книга громад, 16.20 Шуман: Давидсбюндлертенце оп. 6, форт., 17.00 Про виленський театр, 17.20 Орх., мандоліни, гармоніки, форт.: У новій коло год. 18.25 Ханна бюра студій, 19.30 Програма на завтра, 19.35 „Гостинниця під Левом", легка авд., 20.10 Спортові льокальні вістки, 20.15 Спорт, політ. огляд, веч. денник, метеорольог. вістки, звук. тижневик, програма на завтра, 21.20 Легка муз., 21.50 Виленська Зазуля: Баляда про шість кухарок, з муз. ілюстр., 22.20 Танк. музика, рефрени, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

Понеділок. 6. березня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.11 Музика з пл., 8.10 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл, „Як то дві книжечки мандрували до шкільної бібліотечки", гутірка для молодших дітей, 11.15 Сальон. музика, 11.57 Сигнал. 12.03 Полуднева авд., 13.00 Для купців і ремісників: Іспит кандидатів до ремесла, В кожнім варстаті праці бюро, та яке?, 13.30 „Моцарт" авд. для гімназій, 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Для молоді: Грецький міт: Зачарований черпак, Н. Гавторна, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Наук. хроніка: Історія, 16.35 Концерт солістів: Фортепіян Отавова, спів Ст. Русоцький тенор, 17.15 Із гостиною у власних дітей, 17.25 Орхестра мандолінистів, 17.50 Як виховувати відпадки, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Львівські наукові варстати: Класична археольогія в університеті, 18.20 Актуальність, 18.30 Легка музика на різних інструментах, пл., 18.45 Критик і читачка, діяльог, 19.00 Воєнна авдиція, 19.30 Розр. концерт, орх., дуети, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Камер. концерт у вик. тріо: Поснер, форт., Форстер скрипка, Зігрід Сузко, віол. (у програмі „Думки" Дворжака), 21.35 Поетичні новинки, 21.55 Радіова гутірка з Лоєві, 22.05 Концерт, капеля, мецосопр., форт., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Вівторок, 7. березня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Орх., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: У країні тисяча озер і білих ночей, словно-муз. авд. для старших дітей, 11.15 Балади з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Серед віршів: Мови, пісні, мецосопран, **14.20 „Тарас Шевченко" літературний нарис в обробітці С. Ковальчука, рецитації Елеонори Сеник-Грициакової**, 14.55 Біжучі вістки з міста та провінції, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Всюди є життя — і на ледниках, гутірка для молоді, 15.15 Техн. скрипка, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Фін.-госп. актуалії, 16.20 Сонати, скрипка, форт., 17.15 Дитинство в Італії, 17.20 З піснею по краю, 18.00 Фейлетон Ст. Василевського, 18.15 Для села: Курчата однодніпки, Кооперативна хвилина, 18.30 Для робітників.

19.00 Розр. концерт: орх., сопр., кларнет, форт., 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Симф. концерт. 22.00 Атенські прогульки: Старогрецькі різьби, 22.25 Віол. рециталь Зігрід Сузко (Німеччина), 22.25 Інформ. авд., 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 4. березня 1939.

ВАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА **7.20, 12.50, 16.00, 19.00, 22.15 Вістки та комунікати в українській мові,** БЕЛГОРОД 20.00 Нар. пісні. 20.30 Трансм. зі Сараєва, 22.15 Танк. музика, БУДАПЕШТ 17.45 Спів, 18.45 Циг. музика, 20.20 Мад. вальси, 22.05 Танки, ВІДЕНЬ 9.30 Для дітей, 12.00, 13.15, 14.10, 18.55 Розр. і камер. музика, **19.20 Вістки в українській мові,** 20.10, 21.00 Вес. авд., 22.35 Танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.15, 20.10 Розр. концерт, КЕНІГСБЕРГ 16.00 Розр. муз., 18.15 З мандрівками по Італії, пісні, оповідання, МІЛЯНО 19.20 Розр. музика, 21.00 „Фавст" оп. Гунода, ПРАГА 19.25 Військ. орх., ПАРІ ПТТ 18.35 Скрипка, 18.50 Пісні, 19.00 Форт., 21.30 Розр. музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Сиф. концерт, 21.15 Пісні, РИМ 19.10 Пісні Тріполісу, 19.20 Розр. музика, 21.30 Форт. рециталь Мих. Орлова, 22.20 Розр. музика, СОФІЯ 17.30 Популярна музика, 18.15 Легка музика, 19.00 Квартет манд., 11.20 Спів, 21.45 Легка і танк. музика, СТОКГОЛЬМ 19.45 „Два серця" оп. Штольца, ШТУТГАРТ 11.30, 14.00 Нар. музика, 20.10 Легка і танк. музика.

Неділя, 5. березня 1939.

ВАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА **7.20, 12.50, 16.00, 19.00, 22.15 Вістки та комунікати в українській мові,** БЕРЛІН 12.00, 20.10 Концерт, БЕРОМІНСТЕР 21.40 Народні пісні, 22.00 Танк. музика. БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.45 Циг. музика, 17.10 Форт., 18.00 Пісні, 19.10, 20.00 Легка музика, 22.00 Танк. музика, ВІДЕНЬ 13.00 Музика давніх мистців, **19.20 Вістки в українській мові,** 20.10 Вагнеріана

ський концерт. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Оперетові мельодії, 15.30. Циг. хлопці грають, 18.00 „Перша клясa" комедія Томи, 19.10 Віол. концерт Дабр Гайдна. 20.10 Улюблені мельодії, 21.00 „Дер Монд" оп. Орфа. ГАМБУРГ 20.10 „Продана наречена" оп. Сметани, ЛЯҐТІ 19.25 Опера, МІЛЯНО 17.00 Концерт, 21.00 Легка і танк. музика, ПРАГА 17.10 На нар. ноту. 20.30 Словацькі нар. пісні, 21.45 Чеська пісня, Кантата Сметани, РАДІО ПАРІ 20.00 Розр. музика, 21.15 Пісні. 21.30—23.00 „Леле Рук" оп. Делібa. РИМ 17.00 Розр. музика. 21.00 Популярний концерт, 22.10 Розр. мельодії, СОФІЯ 18.00 Легка і танц. музика, 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів.

Понеділок. 6. березня 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА 7.20, 12.50, 16.00, 19.00, 22.15 Вістки та комунікати в українській мові, БЕРЛІН 17.00 Шубертові та Бетовенові твори, 18.00 Розр. концерт, БРЮСЕЛЯ ФР. 21.45 „Ірома Коріж" ком. оп. Глюка, БУДАПЕШТ 12.10 Спів, арфа, 15.30, 19.30 Циг. музика, 17.10 Італ. солісти, 22.00 Сальон. квінтет. ВІДЕНЬ 15.30 Нар. мельодії, 16.00 Популярний концерт, 18.20 Європейські нар. пісні, 19.20 **Українські вістки,** 22.30 Легка і танк. муз., ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Веселі пісеньки та музика, 20.10 Фільг. концерт. 22.35, Арфа, ДРОЙТВІЧ 16.00 Давні фр. пісні, 19.40 Концерт бандж, ЛІЛЬ 18.45 Сольо на гармонії, 20.15 Скрипка, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00 Пісеньки та розр. музика, 22.10 Орх., ПРАГА 15.15 Фільг. концерт, 18.25 Легка музика, 22.15 Орх., РАДІО ПАРІ 19.30 Форт., 21.15 Японські пісні, 21.30 Гоберів фестіваль, РИМ 17.15 Форт., 20.30 Розр. музика, 21.00 Віол., СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 19.11 Спів, 20.15 Рос. романси, СТОКГОЛЬМ 19.30 „Льоенгрін" оп. Вагнера, І. дія.

Вівторок, 7. березня 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА 7.20, 12.50, 16.00, 19.00, 22.15 Вістки та комунікати в українській мові. БЕРЛІН 19.00 Кольоратурові пісні, балет. музика, 19.45 Веч. гомін, 20.10 Фільм. і оп. мельодії, 21.00 Іт.-нім. концерт, БУДАПЕШТ 12.10, 18.10 Циг. музика, 17.10 Швайц. пісні, ВІДЕНЬ 18.20 Симф. концерт, 19.20 **Вістки в українській мові,** 22.10 Німці в Туреччині, 20.50 Солісти, 22.20 Політ. огляд, ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 18.20 Пісні барит., 19.15 Грай, циґане, муз. акл., 20.00 Хор, сол., КЕЛЬН 17.15 Хор, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей, 21.00 Концерт, давні шотл. пісні, 22.00 Музік-Гол. МІЛЯНО 16.15 Розр. музика. 21.00 Симф. концерт, 22.00 Комедія, оп. розр. музика, МІНХЕН 16.00 Квінтет саксофоністів, 19.15 Військ. орх., ПАРІ ПТТ 18.35 Спів, 16.05 Форт., 20.30 Пісні, РАДІО ПАРІ 18.05 Форт., РИМ 17.15 Танк. музика, 19.10 Східня музика, 21.00 „Льоліта" оп. Масканія, СОФІЯ 17.30 Військова орх., 19.00 Спів, 20.00 Квартет, 20.55 Фестіваль Равеля.

Біржа.

Львів, 3. березня 1939

ГРОШІ

Бельґи бельґ. 89·10—89·42, Доляри америк. 5·26·50—5·29·00, Доляри канад.—5·25·00—5·27·50, Фльор. гол. 281·00—282·02, Франки франц. 14·01—14·11, Франки шв. 120·00—120·75, Фунти анґл. 24·78—24·93, Гульд. данц. 99·75—100·25 Кор. данські—110·25—111·28, Корони норв. 124·55—125·27 Корони шведські 127·40—128·12, Ліри іт. 27·97—28·00, Марки фінляндські 10·70—11·00, Марки нім. срібні 75·50—78·50.

Акції.

Банк Польський 114·00: Цукор 42·75—43·75, Вугіль 44·25—44·00, Лільпоп 94·00—95·00, Моджеїв 21·00—21·75, Островець 78·00—82·00, Стараховичі 55·50—60·50, Жирардів 67·25—70·50.

Папери.

4 і пів внутрішня 67·75—68·00. 3 інвест. 1 ем. 95·00, серія 00·00—98·00. 2 ем. 95·63 серія 00·00—99·00, 5 конверсійна 72.0 5 колійова 68·75—69·50, 4 прем. дол. 44·75 4 консолідаційна 68·50—68·50.

Тенденція вдержана.

МАСЛОСОЮЗ ПЛАТИВ 2. III.

Львів, 3. березня 1939.

1 кг. масла десер. бльок. без опак.	3.45
1 кг масла бочкового та всіп.	зол. 3.50
1 л. молока	17—18 сот.
1 кг. яєць	зол. 1.—

Тенденція вдержана на всі артикули.

ОПОВІСТКИ.

X. Загальні збори членів Т-ва У. С. К. „Обнова" відбудуться в неділю, 12. березня 1939 р. в домівці товариства (вул. Коперника 36) в год. 10-ій зранку із звичайним порядком нарад. Перед тим в год. 9-ій Служба Божа в соборі св. Юра (при бічнім вівтарі). — Виділ.
495 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ВЕЛИКІ ЗАРОБІТКИ! Шукаємо заступників в кожній місцевості Галичини і Волині. Залучити марку на відповідь. — Оферти просимо слати: В. Г. Варшава 1, пл. Наполеона, скр. почт. 1089.
480 2—5

МІРНИКА — практиканта законом управненого шукаємо зараз. Відписи документів і умови подати: Інж. І. Попович, Станиславів, Голуховського ч. 17.
486 1—1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ТОРГОВЕЛЬНИК з довголітньою практикою диспонента, виниговодця різних бранж шукає відповідного заняття. — Зголошення до Адмін. „Діла" під „Педант". 481 3—3

ДИПЛЬОМОВАНИЙ абсольвент Торговельної Академії з відбутою банковою практикою шукає в більшім підприємстві відповідної праці і може вложити в підприємство зол. 3.000—5.000 в формі каuції або уділу. — Зголошення з умовинами праці слати за адресу: „Де-Ка" Стрий посте-рестанте." 487 1—1

КРАВЧИНЯ шиє по домах усе порядно. — Зголошення до Адмін. „Діла" під „Дешево". 480 1—2

ШОФЕР з власним автом (лімузина) шукає посади. Вимоги дуже малі. Листи до Адміністрації „Діла" під „Оре".
501 1—3

НАУКА

ВИВЧАЮ дешево легкою і приступною методою німецької мови. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Загр. студент".
489 1—1

ПІДПРИЄМСТВА

СПІЛЬНИКА до інтересу порцелянової і близької бранжі у Львові з вкладом 10.000 зол. (або за половину готівка, а половину гіпотека) — шукаю. Співпраця побажана. Зголошення під „Порцеляна" до Адміністрації „Діла". 498 1—3

МАТРИМОНІЯЛЬНЕ

ЕМЕРИТКА (300 зол. місячної емеритури), познайомиться з висококультурним паном до 60 років. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Вдова". 491 1—1

РІЖНІ

СТОЛЯРНЯ М. ФЕДИНСЬКОГО Львів, вул. Зиблікевича 27. поручає по приступних цінах гуцульсько-мистецькі урядження власних проєктів, також галянтерію й інші модерні гарнітури.
2333 17-52

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизніше направить українська фірма П. Карпинця у Львові вул. Домініканська ч. 7.
1930 96-0

ДИТЯЧІ ВІЗКИ найновіших типів продає, направляє, міняє знана фірма Кік, Львів, Жовківська 17. — Ціни безконкуренційні. 444 2—10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ, гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці за гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2741 31-0

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевіше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 3.
2816 28-0

СТАРУ ҐАРДЕРОБУ мужеську міняємо на наймодніші бельські матеріяли. Телефон 270-25. 453 3-3

МАШИНИ ПИСАЛЬНІ: Адлер українсько-польську, Ідеаль українську дешево продає Іванишин, вул. Городецька ч. 28.
488 2—2

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР

Роман ЛИСЯК

недуги шкірні, венеричні та лікарська косметика.

ЛЬВІВ, Оборони Львова 22 (давніше Сикстуська 58), Тел. 114-44.

ОГОЛОШЕННЯ

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошенні шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція	зол. 0.15
купно, продаж, винайми і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 450.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10